

SÖKAREN

NR10

1974

LÖSNUMMERPRIS 4:50 inkl. moms

Musikmeditation i templet i Strindbergshuset Blå Tornet, juni 1974. Längst t.v. Kalu Rinpoche och vid hans sida Lama Lodu, som har stannat i Skandinavien och nu bor i Köpenhamn. (Foto © Art Distribution)

Tibetansk buddism i Sverige

Av Nina Falkenberg

Tibetansk buddism i Sverige? Ja, den säregna tibetanska musiken kunde i början av sommaren upplevas mitt i Stockholm. Den som en morgon eller kväll råkade passera "Strindbergshuset" på Drottninggatan kunde få höra ljudet av cymbaler, klockor, trummor och bentrumpeter och munkarnas mycket djupa mässande röster strömma ut genom öppna fönster från en våning belägen två trappor under August Strindbergs sista bostad. När Strindberg flyttade in här hade han just fullbordat sitt drama **Spöksonaten** — ett drama där den buddistiska inspirationen är framträdande. Nu, under några dagar, uppstod i detta hus en i det närmaste autentisk buddistisk tempelmiljö. Lama Kalu Rinpoche från Bhutan, en av den nordliga buddismens mest respekterade meditationslärare, hade tillsammans med sex unga lamor accepterat Lamaföreningens inbjudan att besöka Sverige.

Den lamaistiska buddismen upplevs inte av tibetanerna själva som tillhörande någon speciell sekt eller riktning inom buddismen. Dalai-

lama sade vid sitt besök i Sverige hösten 1973 att den buddism han företräder är "den hela buddismen" som kan sägas innefatta alla de tre riktningarna **theravada**, **mahayana** och **vajrayana**. Vajrayana — "diamantvägen" — är för tibetanerna den ledande inriktningen, och genom sina tantriska metoder den mest direkta vägen till befrielse.

Vägen till befrielse? Befrielse från vad, till vad? — Kanske kan man svara: befrielse från allt det som skiljer människans medvetande från fullkomligheten. Där andra religioner talar om Gud, där talar buddismen om möjligheten att uppnå ett fullkomligt klart medvetande, en insikt som gör att människan når upp till sin högsta kapacitet. Det sannaste medvetandeplanet — Budhamedvetandet — finns hos alla, och det är vars och ens uppgift att genom ett självförverkligande arbeta för alla levande varelsers befrielse. Falska världar är slöjor som skymmer det klara Budhamedvetandet.

Allt som upplevdes i den äkta tempelmiljö som så mirakulöst uppstod mitt i storstaden, har en symbolisk innebörd avsedd att påverka det mänskliga sinnet. Runt väggarna skimrade traditionella tankamålningar i lysande färger, och under bilden av Gotama Buddha brann oljelampor och rökelse, på altaret fanns skålar med invigt vatten, blommor och rituella föremål. Allt detta är offer till det gudomliga medvetandet som finns inom var och en.

I detta tempelrum samlades varje dag många människor för att lyssna till Rinpoches undervisning, för att delta i ceremonierna och lyssna till musiken. Under själva ceremonin, kallad **puja**, som äger rum morgon och afton, sitter lamorna framför låga tygklädda bord där deras instrument är placerade. Framför var och en står en liten klocka (tib. **drilbu**) och en **dorje** — symboler för visdom och medkänsla. I vissa moment av den ytterst komplicerade men ändå självklart flödande musiken lyfter Rinpoche och sedan var och en av de andra lamorna sin **drilbu** och **dorje**, och klockans klingande toner slår in en ljus klang som kontrasterar mot det mycket djupa tonläget i lamornas röster. En viktig del av det offer som hela ceremonin utgör är lamornas uttrycksfulla handställningar (**mudras**). Skålar med te och ris har ställts fram. Riskorn kastas upp i luften under ceremonins gång, och under korta

Kalu Rinpoche, meditationslärare från Bhutan i Himalaya. Bilden tagen i Strindbergshuset i juni 1974. Texten på tibetanska vid sidan om Rinpoche är namnet på det nybildade centret i Stockholm. (Foto © Art Distribution)

pauser i sången dricker munkarna ur sina teskålar.

I de tibetanska klostren är musiken inte en särskild konstart som utövas av de speciellt musikbegåvade. Musiken är en offerhandling som ingår i munkarnas dagliga liv. Här är varje individ en musiker som efter många års träning behärskar sitt instrument och sin röst till fulländning. — Hur har denna mycket speciella sakrala musik uppstått? Den har egentligen ganska litet gemensamt med den vanliga tibetanska folkmusiken. Detta är vad man skulle kunna kalla en konstmusik. Det röstläge som används i sången är lägre än det vanliga talets, och det

sägs att de instrumentala ljuden efterbildar de inre ljud som upplevs i tystnaden i djup meditation. — Jag frågar Rinpoche hur musiken ursprungligen utformades, och han svarar att den ursprungligen gavs som gåva till människorna som en hjälp att utveckla ett högre medvetande.

Himalayafolken, som under många sekler levat relativt isolerade bland bergen, har i sin livsåskådning tillgång till en rad metoder — som vi skulle kunna kalla djuppsykologiska — som hjälper dem att lära känna det mänskliga sinnet och vägleder dem i deras sökande. Musiken är en vägledare. Poesin är en vägledare.

Andningen, yogaövningar och rituella bruk är en värdefull tillgång i en tibetansk kultur*) som nu framträder i västerlandet och kanske uppstår i nya former.

När t.ex. buddismen (på 600-talet e.Kr.) nådde Centralasien var det inte i första hand fråga om omvändelse och erövring. De krafter som härskade i människosjälens var förberedda, och i legendens form skildras detta i berättelserna om Padma Sambhava inför vars högre kunskap naturgudomligheter och demoner frivilligt böjer sig ner och lovar att tjäna Buddha.

De munkar som besökte Sverige har genomgått en mycket lång utbildning i klostren. Alla utom en har upplevt en frivillig isolering i tre år, tre månader och tre dagar, en tid av i det närmaste oavbruten meditation. — Den kunskap de uppnått om det mänskliga sinnet är djupgående och praktiskt och innebär ingen världsfrånvändhet. Den som nått insikt bortser inte från det som vi upplever här och nu utan påverkar skeendet med sin utstrålning och sin aktivitet. De munkar vi träffar har lätt för att le, och Rinpoches ansikte lyser av humor och medkänsla.

Dessa munkar lär ut de meditationsmetoder som i direkt succession överförs från lärare till lärjunge ända sedan Milarepas tid på 1100-talet. Milarepa — Tibets store yogi och poet — fick sitt namn som betyder "den bomullsklädde" för att han iklädd endast en tunn bomullsklädnad kunde sitta i djup meditation ute i Himalayas vinterkyla. Denna behärskning av kroppssenergierna (tib. **tumo**) lärs fortfarande ut till munkarna inom Milarepas orden **Kargyütpa** (som betyder "Den viskade läran"). Denna kunskap kräver mångårig praktik av de speciella yogaövningar som Milarepas lärare Marpa införde från Indien till Tibet på 1000-talet. De munkar som besökte Stockholm tillhör dem som behärskar denna speciella yoga, "den inre eldens yoga".

En viss dag äger Chenrezi-meditationen rum. Chenrezi (Avalokitesvara) är medkännandets, medlidandets Buddhagestalt. Det är en hemlig invigning, och som en förberedelse måste man ha varit med om "Tillflyktsmeditationen" och genom en symbolisk offerhandling öppnat sitt medvetande för att kunna tillgodogöra sig denna undervisning, en undervisning som i första hand har en praktisk karaktär. Dörrarna sluts till och den speciella ceremonin bör-

jar. Unga människor, gamla människor, även flera små barn är med. Ingen som genomgått den nödvändiga förberedelsen, "Tillflyktsmeditationen", utesluts. — "Jag tar min tillflykt till Laman, jag tar min tillflykt till Buddha, jag tar min tillflykt till Läran, jag tar min tillflykt till de praktiserande."

De som är närvarande deltar genom att föra ihop sina händer över huvudet, framför ansiktet och framför bröstet. I sin kropp, i sitt tal och i sitt medvetande öppnar man sig för kunskapen och böjer sig ned och låter pannan vidröra golvet. Detta är inte en akt av blind underkastelse inför någon utanför en själv, utan en handling som innebär en öppenhet inför det högre medvetande som finns inom var och en, en handling som, om den upprepas regelbundet, medför att ens vibrationer förändras och medvetandet vidgas, insikten och medkänslan med allt liv ökar.

Initiationen tar flera timmar i anspråk. Rinpoche talar och musiken beledsagar initiationen. Mer har jag inte rätt att meddela.

Under sitt besök i Sverige var lamorna gäster i flera svenska hem, och de fick bl.a. uppleva en segeltur i Stockholms skärgård i det soliga midsommarvädret innan de reste vidare på sin färd genom flera länder i Europa. En av lamorna, Lama Lodu, har stannat i Skandinavien. Han bor och verkar i det tibetanska centret i Köpenhamn, där sedan flera år tillbaka flera hundra människor samlas varje vecka i en lokal som inretts till ett tibetanskt tempel för meditation och undervisning i buddism.

I Småland har man nyligen invigt klostret Karma Ling — ännu är det bara en början. I Stockholm finns många människor som är intresserade av tibetansk yoga och av Milarepa — Tibets store yogi och poet som efterlämnat ett mycket stort antal dikter och sånger vilka översatts till flera västerländska språk. Boken **Milarepa, Tibets store yogi** utkom 1953 i Sverige (övers. av Daniel Andreae från W.Y. Evans-Wentz original). Här ett citat:

"I dessa Kali-Yugas mörka tider blir ofärdsstiftande kanaler dyrkade som gudar och falskmyntare prisade som värda mer än guld. Sant fromma kastas bort, som stenar från en väg. O, medömkan med dessa stackars väsen utan vett!"

P.S. Nyligen har det meddelats att Gyalwa Karmapa — lärjunge till Milarepa i direkt nedstigande led och Kargyütpa-ordens och Bhutans andliga överhuvud — kommer att besöka Sverige i december. Preliminärt har bestämts att Gyalwa Karmapa kommer att leda en ceremoni i Kulturhuset i Stockholm lördagen den 14 december kl. 15.00. De som är intresserade kan kontakta Lama-föreningen, Tegelluddsvägen 30, 115 40 Stockholm, tel. 08/62 27 30 eller 30 50 77.

*) Se t.ex. **Den tibetanska dödsboken** som utkommit 1974 (Berghs förlag). Övers.: Roland Adlerberth.

ZINDERMANS-BÖCKER

Lars Sjöström o Mats Christoffersson: **På verklighetens tröskel**. Ca 35:—.

Nils-Olof Jacobson: **Liv efter döden?** Ca 51:—.

Bert Yoga Jonson: **Yoga, meditation, reinkarnation**. Ca 30:—.

Brad Steiger: **Fallet Olof Jönsson**. Ca 42:—.

Barbro Karlén: **När stormen kom**. Ca 25:—.

Barbro Karlén: **Valflickan**. Ca 25:—.

Böckerna finns i varje bokhandel. De kan också rekvideras direkt från

ZINDERMANS FÖRLAG

Box 310, 401 25 Göteborg
Tel. 031-13 78 32.

SÄLLSKAPET FÖR PARAPSYKOLOGISK FORSKNING

Inledning

När man går igenom arkivet för Sällskapet för parapsykologisk forskning (hädanefter förkortat SPF) finner man att sällskapet under sin drygt kvartssekellånga tillvaro haft en hel del verksamhet och hjälpt till att sprida kännedom om parapsykologi som en seriös vetenskap. Om man ser på varje år för sig så ser verksamheten kanske inte så imponerande ut, men tjugofemdubblad får den större tyngd. När man samtidigt betänker vilka avgörande svårigheter parapsykologin och därmed SPF haft att kämpa med, kan man till och med förundras över att sällskapet har kunnat göra så mycket som det nu faktiskt har gjort.

Svårigheterna har varit många och helt naturligt avhängiga av varandra. Ekonomiska svårigheter kan väl vilken vetenskap som helst i olika tillämpningsområden och vid olika tidpunkter peka på, men parapsykologin (och SPF) torde vara den fattigaste bland seriösa vetenskaper (och bland vetenskapliga sällskap). I Sverige finns det inte (och har aldrig funnits) en enda vetenskapsman som på arbetstid och heltid kunnat ägna sig åt parapsykologi.

Den andra av parapsykologins och därmed sällskapets verkligt stora svårigheter är den attityd av fördomande som parapsykologin kan mötas av från vetenskapsmän som inte sysslar med parapsykologi. Mycket kan sägas om detta men jag nöjer mig med att här som min personliga åsikt framhålla att fördomar kommer parapsykologin alltid att drabbas av från såväl väntade som oväntade håll.

Allting är relativt. När jag tycker att SPF trots ekonomiska, psykologiska och andra svårigheter lyckats åstadkomma en hel del, så kommer andra personer med andra utgångspunkter att säga att de inte är imponerade.

När jag nu i det följande redo-

gör något för sällskapets historia så blir det inte en fullständig beskrivning — för det fordras en bok. Redogörelsen får mer karaktär av axplock. Detta innebär att jag inte alls försöker "bevisa" att SPF gjort nytta. Inte heller de tabeller som bifogas framställningen ger någon helhetsaspekt på SPF. Läsaren beds alltså att skruva ned sina eventuella förväntningar.

Sällskapets stiftande

SPF bildades den 27 november 1947 då tjugosju personer samlades hemma hos professor Bo Hellström och hans fru Eva för att diskutera vad man lämpligen kunde göra för den parapsykologiska forskningen i Sverige. Initiativtagare var Eva Hellström. 1927—1934 bodde familjen Hellström i London, parapsykologins Mecka. 1944 började Eva Hellström sitta med i spiritualistiska seanser i Sverige. Hon fann dock snart att de inte var vetenskapligt tillfredsställande. 1947 blev hon medlem i Society for Psychical Re-

search (Sällskapet för parapsykologisk forskning) i London och var alltså senare samma år initiativtagaren till dess svenska motsvarighet. SPF:s historia är i viss utsträckning Eva Hellströms. Hon blev dess första sekreterare och fungerade som sådan fram till 1968, då tandläkare Rickard Lorentz övertog sekreterarposten. Eva Hellström blev då sällskapets hederssekreterare med uppgift att framför allt sköta de utländska kontakterna, något som hon fortfarande gör när detta skrivs. (Lorentz efterträddes av gymnasieadjunkt Eric Uggle, vilken i sin tur efterträddes av nuvarande sekreteraren ingenjör Ingvar Selin.)

Vid sammankomsten i november 1947 valdes professor John Landquist till interimsof förande. Bland de övriga 27 närvarande befann sig flera kända vetenskapsmän och kulturpersonligheter, t.ex. kammarrättsrådet Erik Hedelius, med.dr Gerard Odencrants med fru Mary, hovtandläkare Folke Bergman, psykoanalytikern Tora Sandström samt

Lunch hos advokat Littorin 3 juni 1950. Stående från vänster dr John Björkhem, professor J. B. Rhine, fru Eva Hellström, fru Louisa Rhine; sittande okänd, professor Preben Plum samt längst fram advokat Littorin.

äkta paret professor Olle och docent Maj Holmberg. Jag stannar med exemplifieringen här men vill påpeka att många av dem som nämns i andra sammanhang i artikeln (bl.a. sex av de i tabell 3 uppräknade) var med på detta konstituerande sammanträde.

Vid styrelsemötet den 4 december kunde John Landquist inte närvara och då fungerade fil. dr Gunnar Beskow som ordförande.

Efter några styrelsesammanträden i november, december och januari var interimsstyrelsen klar med förslag till namn och stadgar för sällskapet samt den permanenta styrelsens sammansättning. Den 13 februari 1948 hade sällskapet sin första sammankomst och då fastställdes valet av rektor Erik Bjelfvenstam till sällskapets första ordförande. Bjelfvenstam kvarstod som ordförande till 1960, då han efterträddes av vice ordföranden, skolöverläkare Gösta Rodhe, vilken i sin tur innehade posten under ett decennium.

Stadgar

De stadgar som antogs 1948 har senare vid flera tillfällen reviderats, men ändringarna har gällt detaljer och de stora riktlinjerna är i dag desamma som vid sällskapets bildande.

SPF har till uppgift att studera de företeelser som betecknas som parapsykiska eller metapsykiska. Studierna skall gälla dessa fenomenas verklighet, beskaffenhet och omfattning. Sällskapet skall dessutom i lämplig utsträckning bringa till allmän kännedom resultaten av bedrivna forskningsverksamhet. Målsättningen är således tvåfaldig: forskning och upplysning.

Möjligheterna till forskning har på grund av dåliga ekonomiska resurser varit små för att inte säga tidvis obefintliga. Forskning har alltså bedrivits i mycket mindre omfattning än vad som varit önskvärt. Litet längre fram nedan ges exempel på forskning i sällskapets regi. Under det gångna kvartssekket har sällskapet alltså trots allt initierat och medverkat i en del forskning. De deltagande forskarna har då fått släppa till sin fritid.

Inval av medlemmar

Stadgarna tar särskilt upp invalsförfarandet i föreningen. Dessa stadgar och deras tillämpning har nästan ständigt varit föremål för diskussion. Stadgarna kan sägas vara mycket restriktiva när det gäller inval av

Fru Eva Hellström, fru Mary Odencrants, professor Poul Bjerre, dr Gerard Odencrants och dr Peter Ringer från Schweiz.

medlemmar.

För medlemskap fordras att vederbörande visar sakligt intresse för parapsykologin.

Medlem inväljs på sällskapets sammankomster varvid minst 3/4 av de givna rösterna måste stödja invalet. Val skall ske genom slutet omröstning om någon begär det. Någon sådan begäran tycks aldrig ha förekommit. Bestämmelsen har dock fört med sig att det räckt med att någon i styrelsen har sagt att han vid val av en viss person kommer att begära slutet omröstning för att styrelsen skall ha avstyrkt inval. Av detta framgår alltså att styrelsen avger yttrande till sällskapets sammankomst och till eller avstyrker inval. Förslag på inval skall inlämnas till styrelsen och sedan har blivit att dessa förslag inlämnas skriftligt. Minst två medlemmar skall därvid föreslå invalet.

Tilläggas kan att det i stadgarna sägs att om en medlem utövar verksamhet som strider mot sällskapets ändamål eller på annat sätt uppträder så att sällskapets intressen skadas, kan sådan medlem efter styrelsens prövning uteslutas. Ifrågasättande medlem har rätt att överklaga styrelsens beslut och låta sällskapet på ett möte ta slutlig ställning i frågan. Någon uteslutning av medlem på detta sätt har aldrig förekommit.

Den mest kända person som nekats inträde i SPF torde vara ingenjör Olof (Olle) Jönsson, numera verksam i USA. Vid hans ansökan

slog styrelsen fast att "yrkesmedier" inte skulle få bli medlemmar. Redan 1948, då detta inträffade, hade styrelsen klart för sig att SPF måste hållas fritt från alla tänkbara kommersiella intressen. Olle Jönsson och hans förslagsställare godtog till fullo detta motiv. Olle Jönssons kontakter med SPF bröts inte på något sätt utan samarbetet fortsatte.

Varför har då SPF dessa rigorösa bestämmelser om medlemskap? Eftersom bestämmelserna har diskuterats mycket inom sällskapet så måste det finnas delade meningar om hur de skall vara utformade. Sällskapets majoritet har hitintills hållit fast vid en sträng medlemskontroll. Alla medlemmar har också varit överens om att det fungerat tillfredsställande i det att medlemmarna i sällskapet utgjort en i sådana här sammanhang ovanligt homogen grupp med stort intresse för parapsykologin och sällskapets renommé. Också det faktum att någon aldrig behövt uteslutas ur sällskapet kan tas som ett indicium på att invalsbestämmelserna varit funktionella.

Medlemsantal

Invalsbestämmelserna har varit en av flera orsaker till att sällskapet aldrig blivit en i fråga om medlemsantal stor förening. Medlemstalet har under sällskapets hela existens hållit sig runt hundra och därvid oftare under än över. Detta är en bidragande orsak till att SPF haft ekonomiska svårigheter. Förmodligen skulle det inte vara svårt att mångdubbla

Från arbetsrådet hos dr Gösta Rodhe: professor Arne Ölander, fil.dr Marie-Marthe Romell och fru Karin Lauterburg-Nycander.

Från arbetsrådet hos dr Gösta Rodhe: från vänster professor Kaj Lindberg, fru Eva Hellström och kammarrättsrådet Erik Hedelius.

medlemsantalet med en liberalare invalspolitik. Genom att posten medlemsavgifter ökade skulle föreningens finanser förbättras. Tyvärr skulle förbättringen dock endast bli marginell. För att driva en effektiv forskning fordras mer än något hundratal medlemsavgifter.

Ytterligare en iakttagelse av medlemsstocken kan göras. Omsättning- en är ganska stor. Medlemmar som

inte på två år betalar sin avgift stryks obönhörligen ur rullan. Sällskapetets svaga ekonomi tillåter inte att material sänds till personer som inte gör rätt för sig.

Påpekas kan också att sällskapet aldrig har företagit någon medlemsdrive eller på annat sätt försökt locka nya medlemmar till sig. Lika litet har sällskapet på något särskilt vis sökt påverka dem som försummat att

betala sin medlemsavgift. En betalningspåminnelse sänds ut — det är i regel allt. Nyrekrytering och eventuella påtryckningar om betalning får i stort sett ske spontant inom bekantskapskretsen. Av detta följer att SPF hittills inte strävat efter att bli omfattande. Med nuvarande personella tillgångar skulle SPF nog inte heller tillfredsställande kunna administrera en mycket större medlemskader. Allt arbete inom sällskapet utförs självklart helt på ideell basis.

Orsaken till att de främsta parapsykologiska sällskapen i världen alla har en restriktiv invalspolitik är att man varit noga med att alltid se till att sällskapen i första hand varit vetenskapliga föreningar. Det råder många vanföreställningar i massmedierna och därmed hos gemene man om vad parapsykologi är och den kopplas ihop med allskonns ockulta rörelser och fenomen, vilka har litet eller inget alls med vetenskap att göra. Så vitt jag kan förstå har alla parapsykologiska sällskap med denna inställning lyckats hålla en klar vetenskaplig frontlinje mot det ockulta och kommersiella.

Personligen vill jag också tillägga att jag tror att det är helt nödvändigt för SPF att i möjligaste mån fjärma sig från alla företeelser, som inte är rent vetenskapliga eller bygger på en klar vetenskaplig grund. Tilläggas bör att det finns mycket mer att säga om denna fråga, men att detta inte är rätta tillfället. Att helt överhoppa medlemspolitiken vid en redovisning av SPF tycker jag också hade varit en snedvridning.

Upplysning

Upplysningsverksamheten om parapsykologin och dess forskning har blivit sällskapets utåt sett mest framträdande uppgift. Därvid har inte bara tagits upp den forskning som SPF eller medlemmar i SPF bedrivit utan även och kanske framför allt internationell forskning.

Upplysningsverksamheten har tagit sig olika former och bland de åtta nedan nämnda får sällskapets sammankomster anses vara de viktigaste. Som talare har inbjudits vetenskapsmän från olika delar av världen, bl.a. professorn i filosofi i Cambridge, C. D. Broad, som hållit elva föredrag i SPF, professorn i medicin i Köpenhamn, Preben Plum, och professorn i psykologi i Oslo, Harald Schjelderup. Dessutom har sällskapets medlemmar givit rapporter och referat från egna forskningar, från internationella

kongresser och symposier och från litteraturstudier. På detta sätt har medlemmarna haft möjlighet att hålla sig à jour med den parapsykologiska utvecklingen. Medlemmarna får sedan ses som opinionsförmedlare, vilka på arbetsplatser, i föreningar, vänskretsen och hemmen för de vetenskapliga rönen vidare. Sammankomsterna har dessutom vanligen varit öppna för gäster. I tabell 1 ges exempel på föredragshållare och vad de behandlat.

Inom SPF fungerar ett arbetsråd där forskningsresultat och annat kan diskuteras i en mindre krets och där även möjlighet finns att undersöka om t.ex. en viss forskning lämpar sig för presentation på ett föreningsmöte.

SPF ger ut en liten skriftserie kallad Meddelanden från Sällskapet för parapsykologisk forskning. Här finns en del forskning publicerad och några viktiga föredrag som hållits i sällskapet. Det hittills sist utkomna meddelandet har något anorlunda karaktär än de tidigare eftersom det innehåller en sammanställning av några spontanfall av poltergeisttyp återberättade av författarinnan Maud von Steyern. Meddelandena finns uppräknade i tabell 2. Medlemmarna erhåller nyutkomna nummer gratis.

Sällskapet ger ut ett litet internt medlemsblad kallat SPF-information. Hittills har 11 nummer utkommit i en takt av ungefär två nummer per år. Förutom föreningsmeddelanden av olika slag har medlemsbladet innehållit bl.a. referat av föredrag som hållits i sällskapet, recensioner av parapsykologisk litteratur, översättningar av läsvärda artiklar och redogörelser för spontanfall och parapsykologiskt intressanta rön insända av medlemmarna. Civilekonom Lillemor Kåhre var den första redaktören. Hon har nu efterträts av ingenjör Ingvar Selin.

SPF äger ett välsorterat bibliotek omfattande både böcker och de ledande parapsykologiska tidskrifterna. Det förvarades i många år i Eva Hellströms hem och sedermera i ett förhyrt rum, då 1:e byråsekreterare, fil.kand. Marianne Blom tjänstgjorde som bibliotekarie. Numera är det inrymt i Statens psykologisk-pedagogiska bibliotek, Hagagatan 3A, 113 85 Stockholm. Här har allmänheten möjlighet att komma och läsa och efter sedvanlig tillåtelse låna hem böcker. Sällskapet inköper fort- löpande tidskrifter och litteratur i begränsad omfattning. Donationer till biblioteket har bidragit till dess

Tabell 1

Exempel på föredrag hållna i Sällskapet för parapsykologisk forskning		
Föredragshållare	Föredragets titel	Datum
Med dr Poul Bjerre	Död och förnyelse	18/3 -48
Professor Preben Plum, Righospitalet i Köpenhamn	Telekinetiska experiment med fru Anna Melloni och herr Börge Michaelsen	26/2 -49
Ing. Olle Jönsson	Demonstration av klärvoajans, telepati och telekinesi	28/3 -49
Docent Thorstein Wereide, Oslo univ.	Mål och medel i den parapsykologiska forskningen	10/2 -50
Mr. Harold Sharp, London	Demonstration av aurabeskrivningar och klärvoajans	19/4 -50
Professor J B Rhine	Recent findings in parapsychology	12/5 -50
Ing. Haakon Forwald	Om några kvantitativa experiment för undersökning av den psyko- kinetiska effekten	1/6 -51
Fil dr Gerda Walther	Dr v. Schrenck-Notzings försök med bröderna Schneider	20/9 -51
Fru Emilie Nielsen	Vad jag ser av det osynliga. Demonstration av klärvoajans	20/5 -52
Dr Ragnar Liljeblad	Under och naturlagar	20/10 -53
Peter Hurkos, Holland	Psykometriförsök	19/2 -54
Förf. Eric Lundqvist	Om besatthet, transdans och magiker i Indonesien	25/3 -54
Professor Gustaf Bolinder	Medicinmän och fjärrskådare hos primitiva folk	21/10 -54
Professor Sven Krohn, Åbo univ.	Människans problem i parapsykologin	24/3 -55
Kyrkoherde Isidor Sundberg	Pastorala erfarenheter av parapsykologisk karaktär	28/4 -55
Dr Peter Ringer, Zürich	Das Unsterblichkeitsproblem in parapsychologischer Sicht	18/9 -56
Civiling. Aage Slomann, Köpenhamn	Dimensionsförklaringar på de parapsykologiska fenomenen	22/3 -57
Adj. Birger Qvarnström	Mediumism — fakta och teorier	25/10 -57
Dr Karl Müller, Zürich	Astrala projektioner	16/4 -59
Medicine studerandena Lars Hillström, Tomas Hörnström och Lars Vibell	Psykometriförsök med fru L Åkerblom	29/10 -59
Professor C D Broad, Cambridge	Out of body cases	6/10 -60
Fil dr Erik v. Born	Swedenborg i parapsykologisk belysning	10/11 -60
Dr Gerard Odencrants	Hypnos och parapsykologi (med hypnosdemonstrationer)	2/2 -61
Professor Olle Holmberg	Ur gamla seansprotokoll	19/5 -61
Fil dr Bernhard Hegardt	Några ESP-fenomen inom religionens värld	30/3 -62
Professor Harald Schjelderup, Oslo	Om de parapsykologiske problemer	29/10 -62
Fil lic Jan Bouman	Modern psykologisk människoupfattning och parapsykologisk människoförståelse	30/1 -64
Fru Eva Hellström	Några egna spontana upplevelser	18/3 -65
Red. Nils Gösta Ekman	Den utforskade människan	9/10 -69
Professor Tor Ragnar Gerholm	Vetenskap och mystik	8/1 -70
Med dr Thure Arvidson	Hypnos och tankeöverföring (med demonstration)	2/3 -70
Professor Hjalmar Sundén	Människans perceptionsförmåga	17/9 -70
Dr Nils Olof Jacobson	Mystiska upplevelser, kosmiskt medvetande och ESP	10/10 -70
Fil kand Ingemar Nilsson	Sydney Alrutz och nervstrålningens problem — ett kapitel ur den tidiga svenska parapsykologins historia	6/5 -73
Adj. Eric Uggle	Grundläggande statistiska och vetenskapsteoretiska resonemang som har anknytning till parapsykologi	23/10 -73
Journalist Jan Fjellander	Paranormala fenomen utanför människan	20/11 -73

utvidgning. Bland donationerna kan särskilt nämnas de från familjen Odencrants och från civilingenjör Aage Slomann i Köpenhamn. Eva Hellström har under sällskapets hela existens årligen skänkt biblioteket de främsta internationella tidskrifterna i parapsykologi samt dessutom en stor mängd böcker.

Inom sällskapet sker sedan 1952 upplysningsverksamhet genom tidskriftscirkulation. Fru Greta Norrlin i Uppsala har under många år varit den drivande kraften i denna verksamhet.

Som en sjunde form av upplysningsverksamhet kan nämnas de studiecirklar som vissa år har hållits i sällskapets regi. Man sammanträdde alltid i olika medlemmars hem. Denna form av service gentemot medlemmarna och allmänheten har SPF inte engagerat sig i under de senaste åren, eftersom denna verksamhet övertagits av några bildningsförbund. Som cirkelledare i några av dessa kurser har medlemmar i sällskapet fungerat.

Slutligen kan nämnas att sällskapet har medverkat vid andra för- eningars eller grupper samman- komster och berättat om den para- psykologiska forskningen.

Forskning

Under mars 1949 gjordes vid fem olika tillfällen med ingenjör Olle Jönsson försök med klärvoajans och telepati. Exempel på lyckat försök andra dagen är följande. En SPF- medlem stack in ett papper i en bok med talrika illustrationer utan att öppna boken. Olle Jönsson sa att papperet låg på en sida med en bild som föreställde en tavla och att en man satt och målade. Bok- uppslaget där papperet instoppats innehöll Vermeers Målaren och hans modell. Detta var den enda bilden i boken av en målade man.

Sällskapets utåt mest uppmärks- sammade försök torde ha varit de som utfördes under sju dagar i maj 1956 på Tekniska högskolan med den danska paragnosten fru Anna Rasmussen-Melloni. Den som ledde dessa försök från sällskapets sida var professor Arne Ölander.

Under sextioåret bör framför allt uppmärksammas de försök med klärvoajans, telepati m.m. som forsk- ningsingenjör Henry Lymark ge- nomfört. Han har med hjälp av hyp- nos ökat försökspersonernas para- normala förmåga och fått lyckade re- sultat.

Naturligtvis finns det ingen möj- lighet att i en kort beskrivning av

Tabell 2			
Meddelanden från SPF			
Nr	Författare	Titel	År
1	C D Broad	Dr S. G. Soals forskning i telepati och framtidsförnim- se	1950
2	J B Rhine	Telepati och clairvoyance i modern belysning	1955
3	H Forwald	Experiments with Alternating PK Placement and Control Tests	1955
4	H Forwald	A study of psychokinesis in its relation to physical con- ditions	1956
5	J G Pratt & H Forwald	Confirmation of the PK placement effect	1958
6	H Forwald	An experimental study suggesting a relationship between psychokinesis and nuclear condition of matter	1959
7	J Björkhem	Hypnos och personlighetsförvandling	1959
8	C D Broad	Tre föredrag: Parapsykologi och filosofi — Femtio år av parapsyko- logisk forskning — Några paranormala mediumistiska fall	1962
9	M v. Steyern	Fallet Karin	1973

Tabell 3			
Hedersledamöter i Sällskapet för parapsykologisk forskning			
Namn	Titel	Utsedd	Ev. dödsår
John Landquist	professor	19/4 -50	1974
C D Broad	professor	6/3 -53	1971
J B Rhine	professor	6/3 -53	
Poul Bjerre	professor	13/11 -58	1964
Erik Bjelfvenstam	rektor	13/3 -60	
Aage Slomann	civilingenjör	24/2 -66	1970
Bo Hellström	professor	13/4 -67	1967
Gerard Odencrants	leg. läk.	13/4 -67	1967
Marie Marthe Romell	fil dr	13/4 -67	
Eva Hellström	fru	8/1 -70	
Kaj Lindberg	professor	8/1 -70	
Birger Qvarnström	adjunkt	8/1 -70	
Gösta Rodhe	skolöverläkare	12/3 -70	

sällskapets historia ge någon veten- skaplig redogörelse för de försök som gjorts i sällskapets regi. För detta fordras helt andra resurser.

Akademiska forskningsgruppen

Inom SPF bildades 1966 "Den akademiska gruppen av Sällskapet för parapsykologisk forskning". Den drivande kraften bland de unga forskarna var Martin Johnson, som nu är professor i parapsykologi vid universitetet i Utrecht, Holland. Exempel på andra aktiva forskare i gruppen är Dag Prawitz, Bertil Nordbeck och Jan Åström. Prawitz är nu professor i filosofi vid univer- sitetet i Oslo. Han har speciellt äg- nat sig åt studier av prekognition. Fil lic Bertil Nordbeck, psykologiska institutionen vid Lunds universitet, har bl.a. undersökt ESP-information och subliminal stimulering. Psykolog Jan Åström, Linköping, har genom- fört flera regelrätta undersökningar. Exempelvis har han studerat ESP- förmågans samband med introver- sion-extraversion.

Exemplet Geller

Då och då har paragnoster gjort sensation med sin paranormala för- måga. En paragnost som väckt stor uppmärksamhet är Uri Geller från Israel, numera bosatt i USA. Gellers

prestationer är inte mer intressanta än många andras. Däremot tycks han reklamässigt ha matchats osedvanligt bra med utnyttjande av en lång rad länders television.

SPF:s uppgift är varken att stödja eller fördöma Uri Geller (det exem- pel vi nu valt). Sällskapet kan inte uttala sig om Gellers paranormala förmåga. Däremot har sällskapet dis- kuterat hans prestationer, hans sympatiska uppträdande och de oro- väckande kommersiella inslagen. En vetenskaplig bedömning av Geller har SPF inga resurser att göra (om nu tillfälle skulle erbjudas) utan SPF får vänta och se de resultat som vetenskapsmän i USA kommer fram till. Det är därför helt naturligt att SPF på intet sätt i Sverige sökt spe- la en framskjuten roll när det gäller Geller. På samma sätt kommer SPF troligen att fungera även i framtiden. Vetenskaplig nykterhet måste vara det främsta kännetecknet för SPF.

Anm. Artikelförfattaren, fil. dr Rolf Ejvegård, är SPF:s ordförande sedan 1970.

SPF:s adress är Box 402 43, 103 40 Stock- holm. Därifrån kan sällskapets meddelan- den (se tabell 2!) rekvireras. Sällskapets postgironummer är 35 17 57-0. Meddelan- de nr 1—7 kostar 5 kr styck, meddelande 8 och 9 kostar 10 kr styck.

VARIA

UT UR KROPPEN

Ett intressant parapsykologiskt fenomen är ut-ur-kroppen-upple- velsen (out-of-body experience, OOBÉ). En person tycker att hans medvetande lämnar den fysiska kroppen, varvid det gör iakttagelser på egen hand, kanske från en punkt strax utanför kroppen eller från en helt annan plats, dit medvetandet med viljan förflyttat sig.

Den amerikanske forskaren Ro- bert L. Morris har gjort experiment med en person, studenten Stuart Harary, som säger sig kunna lämna sin kropp när han själv önskar det. Syftet med experimenten var att se om belägg fanns för att Harary verk- ligen hade (med sitt medvetande) befunnit sig utanför sin kropp på annat sätt än som imagination.

Försök gjordes bl.a. med appa- raten som Harary skulle försöka på- verka i OOBÉ-tillståndet. De försö- ken var uppmuntrande men gav inga bestämda resultat. Samma kan kanske sägas om försök med män- niskor som "vittnen" till OOBÉ-till- ståndet. Experiment med en katt- unge blev mer lyckade.

Först använde man två kattungar i var sina experiment. När ingen OOBÉ-upplevelse ägde rum, var djuren mycket livliga, jamade ofta och försökte ta sig ut ur den appa- rat, där de under försöken placerats. När Harary enligt egen uppgift med sitt medvetande befann sig hos kat- terna, hade detta ingen inverkan på den ena av dem — men den andra blev anmärkningsvärt tyst och stilla, slutade jama och försökte inte ta sig ut. Den uppträdde alltså myc- ket lugnt. Det var f.ö. den katten som, när Harary skaffade sig katter- na, då sex veckor gamla, tycktes ha fattat tycke för honom. Med det djuret gjordes sedan ytterligare ex- periment.

Under två av fyra försök förekom OOBÉ-upplevelse hos Harary. Den person som hade till uppgift att kon- trollera kattens beteende, visste inte på förhand vilka av försöken som var OOBÉ-försök. Det visade sig att under OOBÉ blev katten lugn, me- dan den under kontrollförsöken var mer livlig. Skillnaden var statistiskt signifikant både vad beträffar dju- rets rörelser, som mättes genom in-

H. H. Gyalwa Karmapa	
överhuvud för Milarepas Orden, besöker Sverige 14 december 1974	
Lamaföreningen	Buddhismens Vänner
Tegeluddsvägen 30	Ringvägen 107 B, 4 tr.
115 40 Stockholm	116 60 Stockholm
Tel. 08/62 27 30, 30 50 77	Tel. 08/43 53 61

rutning av golvet, och jamningarna. Under kontrollexperimenten, när ingen OOBÉ förekom, jamade kat- ten 37 gånger, men ingen gång un- der OOBÉ-försöken.

Vanligen betedde sig katten, när den var i apparaten, som om den ville rymma sin väg. Men det be- teendet upphörde alldeles när Ha- rary antogs vara närvarande med sitt medvetande. Katten syntes allt- så vara medveten om något som lug- nade den.

Det gjordes kontrollexperiment under vilka Harary endast tänkte intensivt och med kärlek på katten, där den befann sig, och lekte med den i fantasin. Under de försöken vi- sade djuret ingen beteendeföränd- ring. Vid andra försök, som gjordes, skulle Hararys medvetande befinna sig på en plats en bit från katten — frågan var om denna då skulle orientera sig däråt. Men det skedde ej.

Morris säger att katt-experimen- ten stöder uppgifter om att djur, i synnerhet "kelgrisar", reagerar på ut-ur-kroppen-tillstånd hos någon av husbondfolket.

Källa: En artikel i nr 41 av tidskriften Theta, som ges ut av Psychical Research Foundation, Durham, N.C. 27706, USA.

UFO-ILLUSTRATIONER

Många UFO-tidskrifter, även så- dana som vill vara seriösa, innehå- ler eleganta teckningar som illustre- rar UFO-fall. Det gäller t. ex. **Fly- ing Saucer Review** i England, **Ca- nadian UFO Report** och även de svenska **UFO-information** och **GICOFF-information**. Men det är ett väsentligt fel med illustrationer av detta slag: de innebär nästan all- tid överdrifter. Överdrivna teck- ningar av närobservationer och kon- taktfall är olämpliga. Den som vill

bilda sig en riktig uppfattning av ett "fall", måste utgå från texten, så- dan den är, och noggrant, kritiskt granska den. Tecknares fantasifulla tolkningar av vittnesberättelser ger ett felaktigt intryck av den faktiska rapporten.

UFO-entusiasten i allmänhet, som tar del av en berättelse, har en ten- dens att uppförstora händelsen, att tänka sig föremålet större, närmare och mer likt ett "rymdskepp" än vad som verkligen varit fallet. Överdriv- na teckningar bidrar sedan till att bättra på fallen i medvetandet hos de intresserade.

Det är viktigt att ufologer som vill vara sakliga och kritiska, undviker överdrifter. Så publicera därför inga andra teckningar än sådana som är gjorda av vittnen eller noga följer vittnens uppgifter!

Nedan är två exempel på den för- kastliga sorten UFO-illustrationer. Det finns massor av det slaget, många långt värre än dessa.

Det kom ett brev från en sammanlutning som presenterade sig som befrämjare av en biologisk livssyn. Brevet innehöll en rad frågor.

Har Du insett, att Ditt liv är efemärt och fullständigt meningslöst utöver fortplantningsfunktionen?

Har Du insett, att Du är ofrivilligt tillkommen och dömd att dö likt allt övrigt på jorden?

Har du insett, att döden innebär den totala förintelsen av Din personlighet och tillvaro?

Ingen existerar ensam utan är en del i en väldig biologisk process med början i tidens gryning.

Ett myller av levande jag befinner sig ständigt i nuets yttersta vågkam, trots att förgängselagen ständigt verkar. Individerna går under — men livet består.

Vi kan se fram mot vårt eget utsläckande. Vi vet att inget enda ansikte vi möter på gatan undgår sin utplåning. I spegeln kan vi under några förgängliga stunder betrakta vårt eget. Ändå känner vi

denna ledning finns anbringade myriader av levande liv, individer av skilda arter, som likt lampor upplyser både sig själva och omgivningarna i ett oändligt rum. Men de där lamporna är så funtade, att de kan mångfaldiga sig själva och i anknytning till denna aktivitet utveckla och förnya sin art. Ständigt går lampor sönder och slocknar, ständigt tänds nya. Vi kan förutsätta, att den kraft som går genom ledningen ständigt är en och densamma. Genom dessa organismers lam-

TANKAR OM LIV OCH DÖD

Av Sven Viksten

Tror Du på evolutionen?

Om svaren på frågorna blev jakande, var man enig med sammanlutningen.

Frågorna tål att tänkas på. De behandlar döden och alltings fåfänglighet — utom den sista, som uppenbarar ett intresse utöver den enskildes öde. Och den tanken slår en, att den oerhörda meningslösheten, som skymtar i de första frågornas förväntade svar, plötsligt förbyts i meningsfullhet, så fort det gäller ett spörsmål som går utanom individen och kan betecknas som överindividuellt.

Svaret på den sista frågan innefattar, om det är jakande, något som övertrumfar förgängelsen, ja, som i konstaterandet av individernas ständiga dödar läser in ett positivt mönster, ett ändamålsenligt skeende.

Men, vid närmare eftertanke, hur kan sådant liva och egga oss, när vi ändå är helt övertygade om att vi snart inte längre finns till? Inför den obevekliga förintelsen, vad rör oss universums lagbundenhet?

*

Varje mänskligt liv är tillkommet genom två andra liv. Livet är en eld som lånas från den ena generationen till den andra och som förs vidare mot framtiden, ja, som i hela sin biologiska verklighet är framtiden.

Den enskilde är en verklighet med rötter i en oöverskådlig massa liv. Och dessa liv kan aldrig tänkas bort, om man vill förklara vad en enskild individ egentligen är. Generationerna hänger samman genom tidsåldrarna i ett oupplösligt mönster.

nog tillfredsställelse över att människomyllret fortsätter över våra gravar. Vi kan planlägga för avlägsna framtider och ser framför oss dessa morgondagens människor som kamrater till oss själva, ja, stundom upplever vi oss själva som en av dem. Har vi fel? Är detta slag av inlevelse meningslöst och verklighetsfrämmande? Är det egentligen högsta graden av självbedrägeri?

Vi talar gärna om individens integritet, vi klär honom i medborgarens rättigheter och skyldigheter, och vi utökar honom med egendom, namn, prestige och status. Ändå vet vi innerst inne att han, att var och en av oss, utgör ett utomordentligt fint strukturerat moln av atomer och molekyler, där medvetandets, jagets, embryo tänds i befruktningens ögonblick, och där all verklig identitet på grund av oöverskådligheten aldrig kan inringas och definieras.

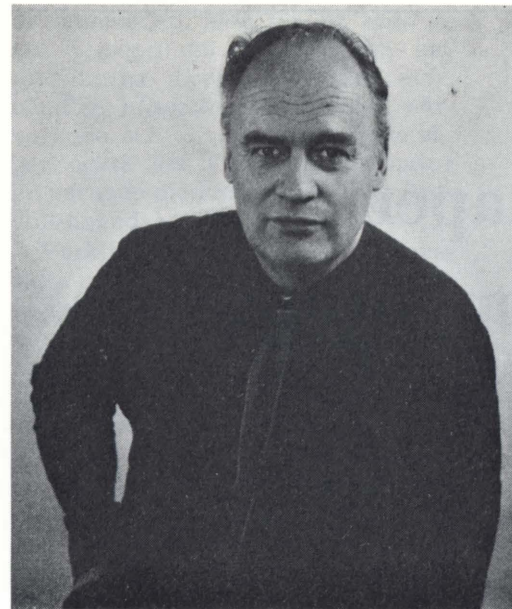
Om vi envisas med att jaga vår egen mening, hamnar vi mitt i frågan om livets ursprung och egenart. Om särskilda betingelser uppfylls, uppstår liv. Äggviteämnet formas genom molekylernas sällsamma lek. Många menar att slumpen är livets moder.

Förutsättningar för liv har tålmodigt byggts upp av ett oöverskådligt antal faktorer under oöverskådlig tid. I brist på bättre kallar vi denna process för skapelsen. Genom oss själva kan vi konstatera att liv verkligen existerar. Kanske kan man säga i ett famlande försök till sammanfattning, att något slags kraftledning etablerats och att på

por — till en början så små att de går genom befruktningens nålsöga — kanaliseras kraften och en individ blir till. Någonstans i allt liv finns alltså en gemensam identitet — kraften. Förmodligen är också det förgängliga höljet, det vi här kallar lampan, ett resultat av samma kraft. På vilket sätt vet väl ingen.

De analogier vi använder eftersträvar alltid kontrasteringen för att vi med våra begränsade sinnen ska kunna urskilja något, men är naturligtvis förvanskningar på samma sätt som världskartan i vår atlas är en utfläkt och illa tilltygad glob. Vi skrynklar ihop tillvaron till de smala sektorer vår fattningsförmåga orkar med och får därmed låta oss nöja. Hur ensidig och fattig liknelsen med lamporna än är, får den oss dock att misstänka, att alla våra jag någonstans löper samman — på samma sätt som bladskäften förenas i en stjälk, ja, att själva jagupplevelsen i sitt djup finner sin identitet med allt övrigt liv.

Men det finns en betydligt brutallare aspekt på det hela som analogin med lamporna inte förmår vidarebefordra. Förutsättningen för att de enskilda individerna ska kunna lysa och via generationskedjan utvecklas, är att liv utplånar liv, individ utplånar individ och art utplånar art, åtminstone delvis och i en ständig växelverkan så att livsfunktionen i stort kan upprätthållas. Liv lever av liv. Allt levande inklusive oss själva är invecklat i väldiga, komplicerade processer. Ställer vi frågan vad egentligen en individ är, måste vi

Sven Viksten är folkhögskollärare och författare. I år har han gett ut diktsamlingen "Födelser" på Kooperativa bokgillet.

tillstå, att vi har ytterst svårt att skönja konturerna — allt flyter in i allt, och allt hänger samman, både i tiden och i rummet.

Miljödebatten tycks ha gjort det uppenbart för allt fler, att miljö inte bara är något som vi människor omger oss med eller som omger oss. Vi är miljön, vi är delar av de ekologiska sammanhangen, och det i betydligt påtagligare bemärkelse än vi någonsin drömt om. Vi är aktiva delar av miljön i vår exploatering av allt omkring oss. Kvadratmil av böljande ax och oöverskådliga, myllrande boskapshjordar mejas ner för att så småningom gå genom våra magsäckar och därigenom förlänga våra individuella liv. — Indirekt konsumerar vi också varandra.

Den enskilda varelsen är alltså ordentligt integrerad i tillvaron.

För det individuella jagets del kan en omvärdering göras liknande den som skedde med föreställningen om vår jord. Först tänktes jorden vara världsaltets medelpunkt — men nu betraktas inte ens vårt solsystem som annat än några stoftkorn i ett myller av vintergator. På samma sätt hotas idén om jagets okränkbarhet som metafysisk konstant. Först trodde man att den individuella själen var odödlig: det fanns en evig fortvaro för den. Nu framstår de olika jagen alltmer som tillfälliga yttringar av samma kraft, knutna till åldrande organismer, där livet snart avstannar. Det liv som det individuella jaget upplever är synnerligen flyktigt — men livet självt en evig verklighet.

Någon gång i tonåren slog mig tanken hur underligt det egentligen var att jag levde just nu. Jag hade

gjort ett överslag. Mitt liv representerade en snabb, knappt iakttagbar blinkning, när det ställdes mot världsaltets årsmiljarder. Chansen att min levnad placerats i den oerhörda förgångenheten tycktes förkrossande stor, nästan lika stor som om den placerats någonstans i framtidens oändlighet. Men just nu existerade jag alltså! Vidunderliga tanke! Jag frestades hyfsa problemet genom att resonera så, att varje levande varelse alltid befinner sig i nuets oerhörda exklusivitet.

För de överlevande tar den nyss avlidne plats och utrymme i ett timligt landskap under beteckningen "död", men kosmologiskt har ingenting märkvärdigt hänt. Inga speciella bråddjup blottas för att ett blad singlar till marken eller för att en levande varelse ger upp andan. Allt ingår i förutsättningarna för den ordning som finns. För den som dött finns naturligtvis inte heller någon "upplevelse" av död. Sett så — och på vilket annat sätt kan man se det? — existerar döden inte alls. Livet tycks representera ett slutet referenssystem, det bär på sina egna förutsättningar och är sin egen och ende iakttagare. Med hänsyn till en sådan ordning är livsögonblicket, livets=jagets upplevelse av nuet ingen exklusivitet. Minst av allt. Ty varandet=livet=nuet är den föränderliga verkligheten.

Den katolske tänkaren Pierre Teilhard de Chardin karaktäriserar ett dödsfall så, att materia som är strukturerad för en högre livsnivå faller samman mot en lägre nivå. I sin bok "Fenomenet människan" utgår han nämligen från att t.o.m. atomerna på sin insida äger ett ytterst

tunt lager av liv. Ackumulationen av atomer och molekyler i organiska ämnen stegrar enligt hans mening undan för undan livs- och medvetandekvaliteten. Ju mer komplicerad och omfattande en organism är, desto påtagligare blir denna stegring. Materiens insidor är alltså ytterst medvetandets byggstenar. Enligt Pierre Teilhard de Chardin finns ingen riktigt död materia. (Troligen motsvarar detta min tanke att våra jag ytterst utgör en egenskap hos universum.)

Nu upphör det ju inte att finnas underlag för ett högt medvetet liv, bara för att en individ avlider. Genom artens fortplanteringsmekanismer säkerställs en liknande medvetandenivå hos nya jag. Och i samma mån som dessa ständigt nyetablerade jag har sin förankring i en i kosmos' generell kraft, befäster de därmed alla jags identitet med varandra. Min egen och andras död öppnar inte bara en dörr mot denna identitet, utan hela rumsdimensionen raseras. Vad som händer hela tiden är att samma kosmiska jag manifesterar sig i alla livsformer. Förgängelsemekanismerna är ett sätt för detta jag att överskrida tidsvallarna. Det **särpräglade** och samtidigt förgängliga finns i varje individs biologiska fundament — det **generella** är den omedelbart startande och ständigt ökande medvetandeprocess som sker i varje sådant tillfälligt biologiskt fundament, tills avmattning och borttyning äger rum. Medvetandeluset är identiskt detsamma och upprepas hos allt levande.

Det är svårt att se att man inte med detta som grundval kan förfäktat ett slags evigt liv. Men det handlar då inte om några personliga själar, vars egenart bevaras genom döden, utan om en generell livskraft.

I den yttersta analysen är allt levande identiskt. Och mot den bakgrunden får den kristna regeln "Det I viljen att människorna skola göra eder, det gören I ock dem" en oväntad slagkraft. I ett kosmos där en människa i väsentlig grad är identisk med varje annan, oberoende av tidsfaktorn, utgör den gyllene regeln en utomordentlig beskrivning av livsvillkoren.

Accepterar man en sådan livssyn, där allt levande i djupet är identiskt, bör förutsättningarna för att känna solidaritet med och kärlek till allt vara oerhört stora.

Men livet kräver ju liv för att be-

Forts på sid 24

Jörgen Rapp, pol.mag. med intresse för praktisk andlighet.

Jörgen Rapp:

Naturvetenskapens verklighetsuppfattning är förenlig med mystikens

I Arthur Koestlers bok "Slumpens rötter", flera gånger nämnd i Sökaren, målas bilden av en naturvetenskap som närmar sig mystikens verklighetsuppfattning. Det framgår att den tiden för länge sen är förbi, när man räknade med att vår till synes solida värld, sådan den uppfattas genom sinnesorganen, också är solid till sitt väsen. Den gamla bilden av atomen som ett solsystem i miniatyr, med kärnan kringvirvlad av elektroner, är nu övergiven. "Blotta försöket", säger Heisenberg (nobelpristagare i fysik 1931) "att frammana en bild av elementarpartiklar och tänka på dem i visuella termer är att totalt missförstå dem." **De är inga ting.**

Om vi stannar ett slag vid en av elementarpartiklarna, elektronen, finner vi att den under vissa förhållanden beter sig som en hård liten kula. Men under andra förhållanden uppträder den som en vågrörelse eller som vibration. Om den råkar kollidera med en annan partikel, då uppträder den som om den vore solid — en kula. Men om man fyrar av elektronen mot en metallplatta med två små hål, händer något mycket överraskande: den tycks passera genom båda hålen samtidigt. Sir George Thomson (nobelpristagare 1937): "Sunt förnuft säger att om en partikel går genom en skärm med två hål, så måste den ha gått genom det ena hålet med uteslutande av det andra. Detta är inte sant vad gäller elektronen." Sir William Bragg (nobelpristagare 1915) har skämtsamt sagt "att de (elementarpartiklarna) tycks vara vågrörelser

måndagar, onsdagar och fredagar och partiklar tisdagar, torsdagar och lördagar". Vad de har för sig på söndagar återstår att se... Kanske vilar de sig då?

Det finns en företeelse som går under benämningen neutrino. Den är högst egendomlig: den saknar praktiskt taget fysiska egenskaper, har ingen massa, ingen elektrisk laddning, inget magnetfält. Den påverkas inte av gravitationen och inte heller av andra partiklars elektriska och magnetiska fält. Den uppträder som om vårt universum inte existerade. En neutrino från Vintergatan eller från någon annan galax passerar genom vår jord som om jorden bara vore ett tomrum. Den kan kollidera med andra partiklar under passagen, men risken är minimal, bara en på 10 miljarder! — Neutrino får illustrera alltings tomhet, inklusive vår egen. När du läser dessa ord, strömmar miljarder neutrinos från solen, andra stjärnor och kanske även andra vintergator genom din skalle utan att stöta på någonting.

Som en lämplig övergång till mystikens bild av verkligheten tar vi ytterligare ett par belysande citat från vetenskapsmän.

Firsoff, berömd astronom, säger enligt Koestlers bok: "Att hävda att det bara finns materia och inget 'mind' (grovt översatt: sinne) är det mest ologiska av påståenden, helt vid sidan av upptäckterna inom modern fysik, vilka visar att det inte finns någon materia i termens traditionella betydelse."

Sir James Jeans: "Det finns idag ett brett samförstånd, som inom den fysiska vetenskapen nästan närmar sig enighet, nämligen att strömmen av kunskap går i riktningen en icke-mekanisk verklighet; universum börjar mer se ut som en stor tanke än som en stor maskin."

Mot bakgrund av den moderna fysikens verklighetsuppfattning blir mystikernas upplevelser av stort intresse. **Verkligheten är medvetande**, säger de. Jag tänker då framför allt på de indiska mystikerna. Materiens värld är en illusion — **maya**. Materia är inget annat än medvetande i grov form, förtätat. Brahma (Skaparen) vars väsen är medvetande (Brahman) tänker, och universum springer fram. Tankar är vågor av medvetande. Skillnaden mellan Brahmas tankar och våra består i tätheten och kraften.

Materien synes vara antingen levande eller död. Men överallt finner man enligt mystikern den andliga verkligheten: samma medvetande finns i stenen, i trädet och i människans rastlösa sinne. **Prana Sakti** — livsenergin — är den mystiska princip som skänker liv åt alla förenimmande varelser.

Den andliga verkligheten är överallt. Om du tror dig ha lyckats hitta en plats utan denna verklighet, då har du tagit fel: medvetandet är gränslöst och alltgenomträngande. Så lär oss mystikerna; och de förklarar också att den sanna verkligheten är obeskrivbar, eftersom våra ord är relaterade till rummet och tiden, medan Verkligheten står över

de fenomenen. Men för att ändå ge ett begrepp om Verkligheten har mystikerna använt ord som evig, oändlig, allsmäktig, allestädes närvarande och allvetande. De vise säger också att Verklighetens natur är varande-medvetande-sällhet (sat-chit-ananda).

Verkligheten har enligt den mystiska uppfattningen ingen början och inget slut. Den är också En och odelbar, i grunden oföränderlig. Men **tingens illusoriska värld**, frukter av Brahmas tänkande, förändras ständigt i Det som aldrig förändras. I människan finns ett medvetande om alltings föränderlighet. Det som är medvetet är det oföränderliga i människan: Verkligheten, Sanningen. Verkligheten är alltså inte något som finns utanför människan. Hon är verkligheten. Tat twam asi — du är det. Människans inre, andliga kärna är sanningen. Människan är alltså till sitt väsen ett med Gud.

Vem vet, kanske småningom fysiken och mystiken finner samma verklighet — och erkänner detta. Snart kanske vetenskapen står vid insiktens källa, där **allt är Ett och Ett är allt** — ett påstående som ekat genom årtusendena från mystiker av olika skolor. Mystikerns slutsats att alltings ursprung är medvetande kan bli naturlig också för naturvetenskapsmannen — även om det nog aldrig går att bevisa att medvetande är grunden till allt — ty hur skulle fysiska instrument kunna mäta det icke-fysiska, medvetandet?

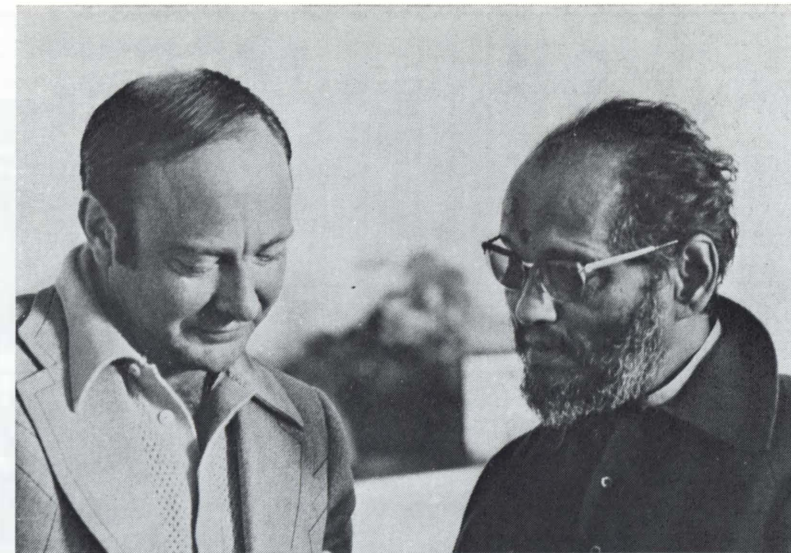
För att nå utöver den intellektuella förståelsen av den andliga verkligheten till upplevelsen av den krävs någon form av andlig träning, exempelvis meditation.

Till sist återges här en del av ett samtal mellan astronauten dr Edgar Mitchell och Swami Muktananda, varvid den förre får representera vetenskapen och den senare mystiken.

Mitchell deltog i den andra månlandningen och säger sig då under cirka trettio timmar ha upplevt glimtar av kosmiskt medvetande. Han är numera engagerad i utforskandet av den inre rymden, människans medvetande.

Samtalet har nyligen ägt rum i USA, där Swami Muktananda för närvarande befinner sig.

Swami Muktananda: Ni tror, har jag förstått, att om några av de andliga fenomenen kunde påvisas av fysiska instrument, så skulle vetenskapsmännen acceptera instrumen-

Ed Mitchell och Swami Muktananda i samspråk.

tens vittnesbörd.

Edgar Mitchell: Det är precis vad vi håller på med, men det går långsamt.

SM: Oturligt nog är det så att en del av de inre fenomenen är så subtila att jag undrar om de någonsin kan fångas i ens det finaste av instrument. Det finns t.ex. ett strålande ljus i sahasrar, den tusenbladiga lotusen i hjässan. Ljuset skiftar i guld och blått. Många människor har upplevt det. Det skimrar där. I mitten av ljuset finns en prick, som vi kallar Den Blå Pärlan. Den kommer ut genom ögonen och står framför en som om den vore ett konkret, fysiskt objekt. Sedan går den tillbaka igen genom ögonen till sin plats inne i hjärnan. Den är så fin att ögonen inte ens känner dess passage. Jag undrar just om något in-

strument, hur raffinerat det än må vara, kan fånga den.

EM: Det är den frågan som ger oss bekymmer, eftersom vi vet att de här företeelserna är extremt subtila. Kanske kan man genom meditation göra sinnet så stilla att man åtminstone kunde få insikt i hur ett sådant instrument ska konstrueras? Jag tvivlar nästan på att vi ska kunna utveckla något så avancerat att vi kan upptäcka eller påvisa det där. Men vi ska fortsätta och en dag kanske vi lyckas?

SM: Jag gratulerar er till ert allvar, och jag är säker på att om ni fortsätter som ni har börjat, så ska ni nog hitta en lösning. När allt kommer omkring: medvetande har blivit materia och materia är i själva verket medvetande, och det fanns en tid då de två var ett.

VATTUMANNEN

Bokhandel och postorder

NY KATALOG 1975

med nya titlar från USA och England.

Order: tel. 08/10 69 15

Affär i Strindbergs Blå Tornet Tegnérsgatan 43 A, Stockholm.

Meditation, yoga, astrologi, massage, akupunktur, makrobiotik, flygande tefat, skivor, affischer, rökelse.

Nu bättre och snabbare leveranser.

VATTUMANNEN
Box 45096
104 30 Stockholm

FA DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr. Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen

Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj, Danmark

Du som tror på reinkarnationen, vill Du veta var och när Du inkarnerade förra gången här på jorden? Sänd då namn, adress, samtliga födelsedata samt svarspörto till:

B.R.A.H., Box 2018,
261 02 Landskrona
så får Du veta svaret.

Ungdomar hyllar pojkgurun Guru Maharaj Ji i Alexandra Palace i London.

FÖRSVAR FÖR YOGIN

Att gurus och deras folk samt meditatörer, yogapraktiker och andra som sysselsätter med den inre människan måste mötas av oförstående, ja förakt, från flera håll är självklart. Att kunna betrakta det exklusiva med förståelse fordrar ett finstämt, öppet sinne, och det är inte var mans egendom.

I tidningen Scen och Salong (Per Ragnar sände oss klippet) skriver redaktionssekreterare Ygeman ironiskt och säkerligen enligt egen mening dräpande under rubriken "Komplett handbok för dollargurus" om "skäggiga meditationsprofeter och långa muskelgurus och små feta gurus", alltmer amerikaniserade. "Det är inte så mycket kvar av den indiska visheten", säger Ygeman till rättavisande (som om han vore en initierad) och tycks benägen att karaktärisera guruernas förkunnelse som humbug. Naturligtvis har inte

Ygeman trängt in i vare sig indiskt tänkande eller de skilda indiska vishetslärnarnas undervisning. Han tycker bara att det är så fel att de skall syssla med det inre, när världen blöder.

Som vi vet möts flera av dessa gurus av stort och glatt intresse i västerlandet, inte minst bland unga människor av den känsliga sorten. Men Ygeman ser inget positivt hos vishetslärnarna. Han endast klandrar dem genom att räkna upp en rad aktiviteter som de i stället skulle kunna ägna sig åt. "Det finns mycket en dollarguru som vill skaffa sig existensberättigande kan göra", säger han och framlägger tio punkter, bl.a. dessa:

"En dollarguru kunde ägna sig åt att komma till rätta med lidande orsakat av nykolonialism, multinationella företag, byråkrati, korruption och teknokrati.

En dollarguru kunde åka till över-svämningarnas Bangladesh med dess inferno av sjukdomar, nöd och svält. Arbetsuppgifterna är många.

En dollarguru kunde åka till Vietnam där kriget fortsätter nästan som förut. Se till att fredsavtalet följs.

En dollarguru kunde åka till Sydafrika för att försöka få slut på apartheid-politiken."

Det ligger mycket i den kritiken. Det är bara det att den drabbar oss alla, redaktörer, skådespelare, lyrik-läsare, frimärkssamlare, fotbollsspelare, orienteringslöpare, kolonitrådgårdsägare och andra. Du, din eländiga filatelist, t.ex., släng din dumma frimärkssamling och res till Sydafrika och lös deras rasproblem! Och du, din usla orienterare, sluta kuta runt och skräm viltet i skogarna, och bekämpa de multinationella företagen i stället! Etc.

Men även om det ligger åtskilligt

i kritiken av gurus, gurus folk, yogis, svenssons och oss andra, så ligger det även åtskilligt i försvaret av oss, inte minst av gurus och deras efterföljare.

Det kan inte vara fel att syssla med själva grunden för ens personliga och moraliska existens, det inre, andliga livet. Det kan inte vara fel att leva fredligt som ahimsa-man eller yoga-munk. Det kan inte vara fel att i meditation tränga in i det egna jagets djupaste väsen. De o- och utanförstående talar om navelskådande och dömer ut det meditativa livet som värdelöst. Men ur det inre kan handlingar blomma som blir av stort värde för samhället, kan idéer födas som påverkar världen. En ny och annorlunda livsstil kan skapas, livsvänliga motkulturer spirar. Ur den aktiva stillheten i det inre kan den nya, kärleksrika människan födas, hon som är motsatsen till den hårdkokte affärsmannen, den hänsynslöse politruken och den desperate terroristen.

Du, Ygeman, du sparkar på fel gäng!

Röd luva, neddragen över ögonen

Rödлуvan heter en kommunistisk tidning, som ges ut av Röd Ungdom, ett förbund till vänster om Vpk. "Rödлуvan skall bli ett alternativ till den ungdomskultur som har som enda mål att sno pengar från oss och hålla oss nere i passivitet", skriver tidningen argt.

I nr 5, 1974, ger man sig på de kristna Children of God (Guds barn) och Hare Krishna-folket. Dessa religiösa rörelser är politiskt passiviserande, påstår tidningen och gör ett snett reportage. Om "Hare Krishna-sekten" heter det att "de verkar vara totalt utflippade. Går omkring med rakade skallar i indiska lakan och pinglar med små klockor." Ja, att detta uppträdande är strikt för t.ex. en politisk kommissarie och hans idéfolk är självklart. Men för andra, mindre begränsade människor, kan det vara färgstarkt och mysigt. "Indienfilosofi och vidskepelse kan i det här fallet komma på ett ut. Det tjänar härskarklassen på samma sätt som knark och sprit", tror den röde skribenten.

Givetvis kan mycket relevant kritik riktas mot skilda former av religion, men det bör ske i sympatisk förståelse för vad sådana rörelser betyder för sina anhängare. Rödлуvan visar ett fullständigt ointresse

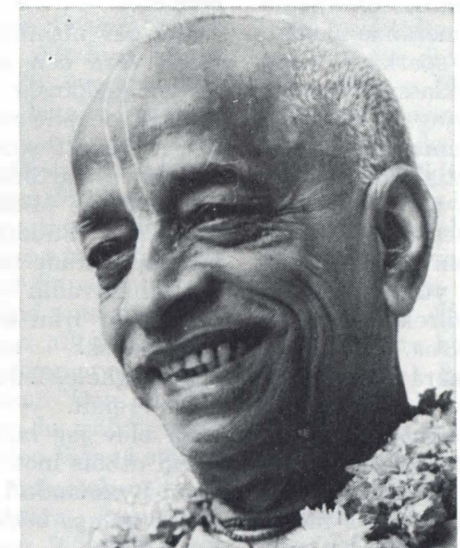
Ur Rödлуvan nr 5, 1974.

för de rörelser den föraktfullt angriper. Reportaget om Hare Krishna och "Guds barn" är motsatsen till informativ journalistik — det beskriver reporterns egen aversion men säger inte mycket om de klandrade företelserna.

"Sluta slåss för din rätt..." är överskriften över avsnittet om Hare Krishna. Innebörden är att en Hare Krishna-man enligt Rödлуvan vill att man inte skall kämpa för social rättvisa, utan i stället ägna sig åt religion. Det är en typiskt marxistisk problemställning att en människa antingen är religiös och politiskt passiv (fel) eller politiskt vänsteraktiv (rätt). Men de människor som väljer en vedantisk väg upplever naturligtvis att de behöver

just rätten att vara vaishnavadyrkare. Den rätten finns ju inte i Moskva eller Leningrad — där skulle en kille klädd i "indiska lakan" säkert bli gripen av polisen, omhändertagen som sjuk och omskolad, men i Stockholm finns denna rätt att gå en avvikande livsväg som munk eller nunna, följande en indisk vishetsväg. Vi har i vårt liberala, demokratiska samhälle rätten att kämpa för ekonomiska och politiska mål genom fria löntagarrörelser och politiska partier, och vi har även rätten att fritt söka och finna sanningen på avvikande vägar. Vårt samhälle är generöst mot oliktankande och -levande. Det är inte det kommunistiska samhället.

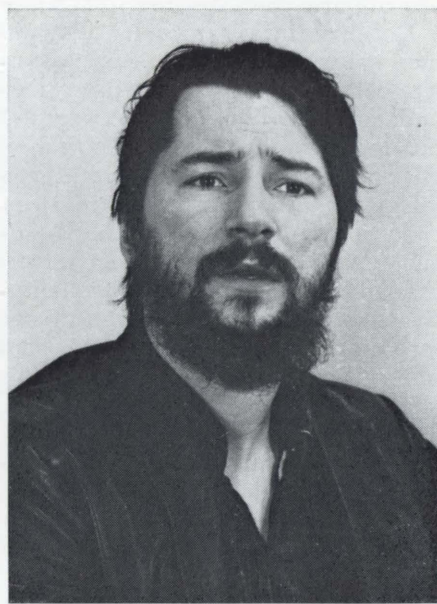
SM

A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada — Hare Krishnafolkets guru.

FÖRUT BUDDIST — NU KOMMUNIST

Torbjörn Säfve är författare. Han har gett ut fyra böcker, och en rad pjäser är i stöpet. Radioteatern sände 24 november "Sanningen om Rasputin", och i Västerås har man spelat hans collage om den svarte revolutionären George Jackson. Han arbetar nu på en serie om sex avsnitt för Radioteatern samt på en scenpjäs om samerna för Norrbottensteatern.

Torbjörn Säfve, f.d. Upasaka Sravaka.

— Ända fram till 16 års ålder var jag en frisk och äventyrlig gosse, berättar Torbjörn Säfve, ständigt på min stalinistiske morfars sida och djupt engagerad i boxningssporten. Normalt skulle jag ha utvecklats till en materialistiskt sinnad praktrevolutionär...

Men du blev buddist. Du blev Upasaka Sravaka. Hur kom det sig?

— Jo, hösten 1957 tog mitt liv en obehaglig vändning. Jag fjärmades från den sunda järnverksarbetarmiljön och lotsades in i gymnasiet. Eftersom aktiviteterna i gymnasiet inte rimmade med min natur och mitt proletära "sätt", provocerades jag att skapa en egen filosofi.

Det var ett deprimerande skede i mitt liv. Jag hade sparkats "snett uppåt" till det överklassdominerade gymnasiet, och när jag väl var där, försökte man inlemma mig i nån sorts rödvinsexistentialism. Det var på modet att läsa om Sartre och hans gelikar, men mest handlade det om "Ett moln på min himmel". Jag ogillade intensivt ytligheten och fjantigheten hos direktörssönerna och tandläkardöttrarna. Som i en nisch satt jag, alltmera lik en outgrundlig staty.

Det var inte så konstigt att jag började få annorlunda idéer. Då min isolation blivit tillräckligt tydlig, sökte jag i böcker efter någon som kunde ge min belägenhet ord. Jag hittade Bhagavadgita och uppskattade den mycket, men den till-

fredsställde inte samtliga tankebehov. Dock pekade den ut riktningen: Indien. Där fanns visdomarnas gamla brunnar. På biblioteket letade jag fram flera olika religionsurkunder, bl.a. den nattsvarta jainismens katekes om dödens positiva makt. Varken hinduismen eller jainismen attraherade mig hundraprocentigt. Den ena var för "glättig" och "världslig", den andra kändes som en tung mäsas för kastrater. När jag av en slump stötte på Buddha och plöjde hans Benarespredikningar, fylldes jag av glädje. Den Gyllene Medelvägens skylt hade plötsligt dykt upp i dimman och jag följde Vägen med stor iver.

Det gav åtskilligt. Buddhismen föreföll vara den perfekta harmonin mellan jagkänsla och självförnekelse. Jag offrade många kvällar och helger på att studera Suzukis och Humphreys artiklar, jag prenumrerade på The Middle Way, jag blev medlem i Buddhistiska Samfundet, jag uppfostrade mig själv till "ortodox theravadin" (dvs. en person som utgår från att det egna livets systematiska utplåning gagnar mänskligheten). Jag var kort sagt en aktiv eremit.

Så blev jag buddist. Mitt riktiga namn utböts mot Upasaka Sravaka, "Den Lyssnande Lärjungen".

Hur många buddister finns i Sverige?

— Vet inte. Men antalet har säkert ökat med Ockulta Vägen. Un-

der mina år som buddist (1958—66) hade Samfundet inte fler än 30 medlemmar, de flesta äldre. Kanske fanns en mängd privatbuddister utanför Samfundet, men de hörde aldrig av sig.

Hur blev du främmande för buddismen?

— Den första stöten var de brinnande munkarna i Saigon. De sensationella demonstrationerna visade en ny sida av buddismen: politisk kamp. Tidigare hade skrifterna inpräntat att all form av politiskt ställningstagande resulterade i dålig karma. Jag började ompröva min attityd till politiska handlingar. En rejäl puff ut i verkligheten fick jag av en buddistkollega, som med uppbragt stämma anmärkte: "Munkar som begår offentliga självmord är inga renläriga buddister. Ty självmordet är meningslöst, eftersom det leder till återfödelse." När jag sugit några nätter på den groteska repliken, kom jag till insikt om att Buddhistiska Samfundet stulit alltför mycket energi från mig. Jag lämnade redaktörskapet för isolationssektens tidskrift och bröt sönder det regelsystem som hållit mitt riktiga väsen inlåst i flera år. Jag startade nya projekt och skaffade en skara bohemiska vänner. Steg för steg trädde jag in i en festlig och sensuell gemenskap.

På senare år, efter ökad bekantskap med marxismen och maoismen, har mitt "främlingskap" inför bud-

dismen ökat. Idag har jag inget intresse för de vanliga aspekterna av Buddhas lära. Den inåtvända, nästan onanistiska, prägel buddismen ger åt en västerländsk människa kan inte kombineras med den medvetna revolutionära hållning jag fått.

"Buddismen attraherar egocentriker", påstår du i en tidningsartikel. Förklara närmare!

— En egocentriker är en person som brottas med sitt eget "jag" hela tiden, i stället för att brottas med andra. Buddhismen är befrielsen från Fressen för dylika individer. Läran om Anatta, "icke-jaget", smakar smultron i gommen på varje jagfixerad. Saken är enkel: den som förstör sitt "jag" till sjukliga dimensioner, får givetvis ett starkt behov av att minska "jagets" omfång. Ju större besvär det förstörade "jaget" ställer till med, desto radikalare medicin framletas. När Buddha med charmerande logik bevisar att "jaget" inte existerar, välkomnas hans slutsats av alla dem som plågats av sitt "jag".

"Buddismen är livsfientlig", påstår du också. Vad menar du?

— Om jag jämför med min nuvarande ideologi (kommunismen) framträder buddismens hela galenskap. Jag anser idag att livet är nödvändigt och fullt av goda perspektiv. Jag anser att återfödelse är bra. Jag anser att det arbetande folkets möjligheter att gemensamt skapa ett lyckligt samhälle är stora. Jag anser att de förtrycktas väpnade kamp mot överklassen är en god kraft, som det är min plikt att stödja. Jag anser att barnet är socialismens kärna.

När jag var buddist ansåg jag att livet är ett permanent lidande och att det stank av katastrofer. Jag ansåg att återfödelse är ett straff. Jag ansåg att mänsklighetens slutmål är Nirvana. Jag ansåg att "de lägre stående" själva rådde för sin misär (på grund av uselt leverne i tidigare existens) och att all skottlossning mot "de högre stående" är djurisk okunnighet. Jag ansåg att inga barn borde födas till världen.

Du menar även att buddismen saknar impulser till politisk och social förändring?

— Inom Mahayana (den mera utåtriktade buddismen) finns strömningar som liknar socialism. De brinnande munkarna i Saigon tillhörde en grupp med sympatier för befrielseströrelsen. Eftersom de vietnamesiska buddisterna bland bönderna umgicks med den revolutionära organisationen (och många FNL-

soldater faktiskt själva hyste en buddistisk privatreligion) uppkom i Sydvietnam en militant form av buddism. Den lämnade klosteretablissemangen och ändrade sin folkliga undervisning så att de revolutionära idéerna sammansmälte med den traditionella buddismen. Men: i syntesen mellan socialism och buddism fick de buddistiska "lagarna" korrigeras. De fåtaliga stäl-len i Tripitaka som kritiserar de härskandes brutaliteter lyftes fram och poängterades. På så vis kunde motståndsrörelsen mot USA och dess marionettregim förena böndernas "nedärvda" buddism med revolutionär kamp. Det är det enda exempel jag vet, som tyder på att buddismen kan ställas i revolutionens tjänst. Observera dock att det inte var buddismen som gav impulsen till upproret. Och glöm heller inte att de buddister som gick med i befrielseströrelsen så småningom helt upphörde att vara buddister, åtminstone i ytlig mening. Den väpnade kampen hade andra ämnen på dagordningen än "icke-jaget" eller "karma".

Hela den indokinesiska buddismen har att välja mellan två linjer: antingen att befördra socialismen eller att motarbeta den. De höga prelaterna och den officiella klosterorganisationen har naturligtvis ställt sig på fel sida. Den stora majoriteten lekmän har däremot i allt större utsträckning valt att stärka upproret.

Klivet från buddism till maoism behöver inte vara drastiskt eller hjärtslitande, men när klivet väl är taget, faller buddismen ihop "automatiskt". Varför? Därför att maoismen, som är en inspiration för tredje världens massor, anvisar konkreta lösningar av konkreta problem. Buddhismen kan inte servera några pålitliga sanningar. Att livet är ett lidande stämmer väl överens med varje indokinesisk bondes erfarenheter, och så långt har Buddha rätt, men Buddha påstod att detta lidande är en lag. Marxismen förlänger denna "lag" och säger att lidandet kan upphävas genom kamp mot lidandets arrangörer. Ty det finns ju arrangörer. Eftersom Gud inte existerar för buddismen, kan alltså lidandet knappast bero på någon annan än en ondskefull människa. "Den ondskefulla människan är du själv", säger då Buddha. Men Mao säger i stället: "Den ondskefulla människan är rikedomens handhavare, imperialismens strateger, den fascistiska eliten." Orsaken till lidandet finns i detta nu och det onda är ett system

som ser skräckinjagande ut men som i själva verket är en "papperstiger". Och Mao ber: "bränn papperstigern!"

Där har vi den praktiska skillnaden mellan buddismen och maoismen. Det innebär att buddismen bara kan vara en introvert metafysisk tankegymnastik, som vi kan roa oss med under lediga stunder. Men i allvarets stunder måste vi lämna buddismen och gripa maoismens vapen. Vad skulle hända om vi lät oss vägledas av Buddhas principer, när vi står öga mot öga med en galen fiende? Skulle vi betvinga fienden genom att analysera hans "icke-jag"?

Har du inte hittat några positiva drag i Buddhas etik?

— Både i teori och praktik är buddismens etik suspekt.

Buddha fastslår att etiken måste grundas på "sanningen Allt Är Lidande". Etikens mål är alltså att upphäva lidandet. För att upphäva lidandet, måste lidandets orsak elimineras. Vad är då lidandets orsak? "Det är Begäret", säger Buddha. Krig, gräl och falskheter orsakas således av det inom varje varelse spirande Begäret — som närmare bestämt och i sin verkliga konsekvens är "begäret efter liv".

Självklart kan jag inte godkänna en sån teori. Etiskt handlande är förknippat med livet, med framtiden.

Speciellt svårt blir det att acceptera Buddhas bisarra resonemang när jag vet att krig organiseras och regisseras av överklassen — tills folkets massor säger ifrån. Falskheten är ingen egenskap hos massorna. Däremot systematiseras falskheten av den maktavande eliten. "Begäret" är en realitet endast hos överklassen.

De praktiska reglerna för Buddhas etik får direkt kontrarevolutionära effekter. Kronjuvelen i dygdemönstret är principen att aldrig döda någon levande varelse ("ahimsa") vilket oundvikligen leder till passivitet i avgörande politiska konflikter. Jag anser det skamligt att kräva av en utplundrad bonde att han ska skrinlägga sitt hat mot överklassen och dämpa sin rättmätiga vrede. Vidare bör människorna (enligt Buddha) leva i "endräkt, frid och sanningskärlek". Det är en from och riktig önskan, men den blir cynisk när den propageras innan ett rättvist politiskt och socialt system skapats. Vidare uppmanade Buddha enträget att "vakta varje ord och tanke". Det kan inte vara nyttigt. Jag vägrar att agera fångvaktare

mot mina egna ord och tankar.

Buddhas uppmaning är tydlig nog: lägg ner vapnen! "Det är bättre att man besegrar sig själv än att man besegrar andra."

Och varför rekommenderar buddismen människorna att utplåna sitt liv och sina strävanden? Därför att buddismen i sin filosofiska kärna är människofientlig. Kassapa, en av Buddhas närmaste lärjungar, sa: "Lukten av människor driver gudarna hundra mil på flykten." Om Kassapa menade "överklassen" när han sa "gudarna", då gillar jag hans sentens. Tyvärr menade inte Kassapa så.

Har du kvar några bestående lärodomar av buddismen?

— Ja. Reinkarnationens faktum. Men denna existentiella insikt speglar numera ingen huvudroll. Den är en "reservkunskap" som aldrig lägger krokben för mitt dagliga arbete.

Jag har inte sysselsatt mig särskilt mycket med återfödelseläran under de senaste fem åren. Men det innebär inte att jag kapat trossarna till den. Sunda förnuftet säger nämligen att människor inte kan leva bara en gång. Hon kommer ständigt tillbaka, dock inte enligt den "karmafördelning" Buddha skisserade.

Det väsentliga är emellertid att återfödelsens faktum ingalunda saboterar min politiska åskådning. Jag

menar att en viktig arbetsuppgift i det kommunistiska samhället blir att utforska existensens hemligheter. Kommunismens fjärrperspektiv (som förbigåtts av de flesta marxister) innefattar även en metafysisk revolution.

Det är inte tid för återfödelsens faktum ännu. Andra ämnen måste prioriteras. Men en dag kommer någon att segla runt Godahoppsudden också i den icke-geografiska världen.

Hur ser du på buddistmunkarnas celibat?

— Mannen behöver kvinnan och kvinnan behöver mannen. Celibat är en perversitet.

Vilken livsåskådning har du nu?

— Den har redan formulerats i de tidigare svaren. Men en sak bör jag kanske tillägga: jag tror att döden (min egen och andras) är tillfällig och att livet (mitt eget och andras) är permanent. Det paradoxala är att just denna insikt gör mig till en djävare revolutionär. Hur ska fascismens korttänkande bödlar kunna hota en antifascist som föraktar fascismens älsklingsvapen (döden)? Jag har för länge sedan passerat rädslan, och jag tänker därför inte svika när klasskampen drar ihop sig till praktisk handling!

SCHJELDERUP FÖREGÅNGSMAN

Den norske psykologen Harald Schjelderup dog för en tid sedan. Han var känd över hela världen för sina insatser på psykologins område, inte minst inom neurosläran. Han var en av våra psykoanalytiska kunskapare.

I dessa spekulativt ockulta tider då intresset för djävlerier är så stort att ett filmbolag utan vidare kan höja biljettpriset på den normallånga filmen Exorcisten, kan det vara på sin plats att påminna om Schjelderups klara, kritiska och tankvärda bok om den parapsykologiska forskningen, "På gränsen till det okända" (Forum). I sin inledning citerar han där den store franske matematikern och astronomen Laplace, då han säger att vi är så långt ifrån att känna alla de verkande krafterna i naturen att det skulle vara föga filosofiskt eller vetenskapligt att förneka fenomen endast för att de är oförklarliga på vår nuvarande kunskapsnivå. "Men ju svårare vi tycker det är att

acceptera dem, desto noggrannare måste vi undersöka dem." Och avslutningsvis lyfter Schjelderup fram en djärv deklaration av professorn i fysiologi vid universitetet i Leningrad, L. L. Vasiliev:

"Suggestion på avstånd kommer att få en oförutsedd, man kan säga en överväldigande betydelse, om det bevisas — så som våra experiment får oss att tro kommer att ske — att telepatiska kommunikationer sker genom en energityp eller en faktor som ännu är okänd för oss... Upptäckten av en sådan energi eller faktor kommer att motsvara upptäckten av atomenergin. Det är just i denna riktning som den parapsykologiska forskningen borde orienteras." Hotfulla ord eller hoppfulla?

De är iallafall av sådan art, att vi seriöst måste hålla oss informerade om den parapsykologiska forskningen. Den viftar man inte bort med exorcism.

Per Ragnar

PARAPSYKOLOGI I GYMNASIESKOLAN

Psykologi är ett av de populäraste ämnena i gymnasieskolan. För psykologilärarna finns fem-sex läromedelspaket att välja mellan. Det senaste tillkomna är det halvstatliga Utbildningsförlagets "Psykologi för gymnasieskolan". Författare är Ingemar Bolmgren och Boel Lihoff. Deras läromedel skiljer sig från de tidigare på en väsentlig punkt: de har tagit med ett avsnitt om parapsykologi.

Faktabokens sista kapitel heter "Det är mycket man inte vet" och behandlar sådana företeelser som medvetande, multipel personlighet, parapsykologi, humor, hypnos och estetiska värden.

Parapsykologin får sig tilldelad ett utrymme av ungefär en och en halv sida. Visserligen är det i och för sig inte mycket, men om man betänker att tidigare skolböcker i psykologi inte alls behandlar parapsykologi så är det ett framsteg.

Författarna förklarar vad parapsykologi är och tar upp sådana termer som ESP, telepati och klärvoyans (ett slags språklig kontamination av clairvoyance och klärvoajans). Exempel ges på spökerier och kortgissningsförsök. Bland de parapsykologiska forskarna nämns J. B. Rhine och J. G. Pratt. Harald Schjelderups "Den dolda människan" citeras.

Bolmgrens och Lihoffs framställning ger ett mycket gott intryck därför att den är saklig utan några egna värderingar eller ovidkommande spekulationer. Parapsykologin tas upp som något självklart och behandlas på samma sätt som psykoanalys, beteendeterapi och effektinlärning.

Tilläggas kan att parapsykologin är ett tacksamt ämne att ta upp i undervisningen. Eleverna är intresserade och vill veta mera. Alltid finns det någon som åtar sig att hålla ett föredrag, och lämplig litteratur på svenska finns ju att tillgå.

Bolmgren och Lihoff är båda psykologilärare, och deras lärobok bygger på egna pedagogiska erfarenheter och har utprovats i undervisningen. Hade inte parapsykologin slagit väl ut i klassen och lämpat sig för aknytning till en lång rad psykologiska fenomen som varseblivning, personlighet och suggestion, så hade författarna naturligtvis inte tagit med den i läroboken.

Katarina Ed

LÄST OCH KLIPPT

Hälsonytt/Vegetarianen är organ för Svenska Vegetariska Föreningen. I nr 9, 1974 har föreningens ordförande Anders Kocken en ledare under rubriken "En värld av våld". Han försvarar rovdjurens rätt att döda för sitt livsuppehälle — det är ju **deras natur** — men han vänder sig mot det mänskliga **nöjet att döda**, nöjesjakten.

"Steget från att uppleva ett nöje i dödandet och att som åskådare uppleva ett nöje i våldet och dödandet sådant vi möter det i underhållningsvåldet på bio och i TV är hårfint. Bakom dessa företeelser ligger nämligen ett cyniskt förakt för livet, som man trodde var fjärran för kulturmänniskor och som bara var utmärkande för människor med avtrubbat, invalidiserat känsloliv. Ett avtrubbat, invalidiserat känsloliv är nämligen förutsättningen för alla former av våld. Vi möter det inte bara vid underhållningsvåldet utan också i jakten, slakten, krigshandlingen i vivisektörernas laboratorier.

En central fråga blir därför: Vad är det som är bestämmande för utvecklandet av vårt känsloliv?"

Det nuvarande samhällssystemet odlar fram konkurrensmänniskor, säger Kocken, och han tar sportjournalisternas vokabulär och idrottsarenornas publik som exempel.

"Det är ur ett sådant känsloliv som den cyniska, egoistiska och ego-centriska människan växer fram. Den som i alla andra endast ser en konkurrent, som med alla medel och till varje pris antingen skall nedgöras eller exploateras. Det är ett sådant känsloliv och en sådan livsattityd som drivit fram djurfabriker. Han, exploitören, är i sitt tänkande och handlande densamme vare sig vi möter honom som direktör i de stora multinationella företagens styrelserum eller som harpunist på en valfångare. För att nå sina mål skyr exploitören inga metoder och medel."

Mot slutet av artikeln skriver Anders Kocken:

"Om våldet och dödandet — inte är genetiskt betingat — d v s om vi av naturen inte är rovdjur — utan en produkt av vår kultur och

vår miljö — då är vi vegetarianer på rätt väg, då vi genom att ändra sättet att leva vill ändra hela vår kulturstruktur och berika vårt känsloliv genom vårt personliga ställningstagande i en central fråga: att leva och låta leva."

I Tidskrift för Hälsa nr 10, 1974, skriver Tallmogårdens läkare Karl-Otto Aly kloka ord om mjölken. Han ställer frågan om hälsokostare (vegetarianer-råkostare) verkligen behöver komjölken, som ju av naturen är avsedd för snabbt växande kalvar och till sin sammansättning inte överensstämmer helt med modersmjölken. Komjolk är "onekligen en arteriosklerosframkallande näringsfaktor, särskilt om den förtäres i en även i övrigt protein- och fettrik husmanskost", skriver Aly, som dock menar att risken för förkalkningar är minimal om mjölken ingår i en fett- och äggviteknapp hälsokost i måttlig mängd.

För människor som vid vuxen ålder går över till mjölk-vegetabilisk hälsokost och har förlorat förmågan att utnyttja vegetabiliskt protein, kan mjölk vara enda möjligheten att få tillräckligt med protein. Men Aly rekommenderar en **minskning** av mjölk och mjölkprodukter i vegetarianernas kost. Att helt utesluta mjölken kan innebära risker. Aly meddelar: "Engelska undersökningar har visat att ca 30 % av alla undersökta personer som lever på s k vegankost, d v s helt utan mjölk och mjölkprodukter, efter några år visar upp proteinbrist och vitamin B-12-bristsymtom."

Många vegetarianer behöver mjölk, men inte mycket: "Även relativt små mängder mjölk och mjölkprodukter ger en god säkerhetsmarginal både beträffande protein och B-12-försörjningen."

Frågan är om inte Alys framförda synpunkter på mjölken är ord i rättan tid. Det dricks nog alldeles för mycket mjölk och äts för mycket smör och ost av lacto-vegetarianerna i vårt land. En kraftig **be-gränsning** av den hittillsvarande mängden kan vara lämplig. Annars kan åderförkalkning och proppbild-

ningar ge sjukdom och för tidig död. — Mysli är en bra och allsidigt sammansatt råkosträtt (som bl.a. innehåller säd och nötter). Prova mysli — det kan kanske vara lämpligt som ett huvudmål — men utan mjölk! Finns i olika varianter i hälsokostaffärer.

Vill Ni lära Er ställa och tyda Ert eget horoskop?

Ring tel: 08/52 21 60 Karla Blüthgen
Sann Astrologi är nyckeln till livsvisdom.

A. Information om elixiret, den 250-åriga »Haarlemer healing oil».

B. Information och demonstration av

professor Lakhovskys

MWO-kroppsenenergialstrare m.m.

Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.

2. Högsta försäkringsskydd mot den **egna** mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålände

LAPIS LINGUA

den mexikanska,

tjusigt turkosskimrande

»TUR-smyckestencn»

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm

Tel. 08 - 33 19 32

BUSHIDO

Av John Blom

Bushido är ett japanskt system för karaktärsfostran och levnadsregler. Det har sitt ursprung hos den gamla krigarkasten, samuraierna, men har förfinats genom inflytande från zen-buddhismen. (En modernare variant blev den s. k. ny-tänkarrörelsen i Amerika med läran om den "personliga magnetismen").

På 1200-talet i Japan, under kejsaren Tokiyori (1227—1263) och hans son Tokimune (1250—1284) uppstod den "Riddarens väg" som numera är känd under namnet Bushido. Bushido är en oantastlig väktare över samuraiens värdighet, och denna värdighet består i trohet, sonlig vörndnad och välvilligt sinne-lag. För att med framgång fylla dessa plikter krävdes självtukt och sträng moral samt att ständigt vara beredd att möta döden, d v s att utan tvekan offra sig själv, så snart detta krävdes. Ett annat framträdande drag i Bushidos filosofi är att inte framhäva sig själv, inte blåsa i eget horn, utan hålla sig borta från mängdens ögon och göra gott i tysthet. Till Bushidos levnadsregler hör:

att aldrig döma eller klandra någon eller något,
att aldrig framhålla ledsamma händelser — pessimism är spilld och förlorad kraft — att alltid ignorera det oangenäma och ogynnsamma såväl i tanke, ord och skrift som i uppträdande (den mörka sidan tränger sig nog på ändå, den försöker alltid göra sig påmind) — att se den ljusa sidan i den mörkaste tilldragelse,

att i alla förhållanden vara tålig, vänlig och lugn (att vid alla tillfällen utan undantag aldrig förlora ansiktets ljusa, leende, behagliga uttryck. Endast vänliga, hövliga och lugna ord får uttalas).

Zen-munkar införde den nykonfucianska läran, och sammansmältningen av zen och konfuciansk etik blev grundvalen för Bushido. Dess inflytande sträckte sig långt.

Under feodaltiden trädde förhållandet husbonde — underlydande i förgrunden; faderlig omsorg från husbonden och full lojalitet från den underlydande. Bushido, "Riddarens

väg", växte fram, det etiska ideal som präglade Tokugawa-periodens beteendemönster och utövade ett oerhört inflytande fram till första världskriget. Grundsatserna i Bushido var rättträdighet (eller rättfärdighet) mod, tapperhet, välvilja, faderlighet, artighet, sanningskärlek, heder och lojalitet. Lydnaden gick så långt att man helt måste avstå från att hävda sig egen vilja inför en överordnad, men då måste också denna lydnad motsvaras av tillbörlig värdighet hos den överordnade. Viktigt var också att man med flit fullgjorde sin plikt:

"Om någon lever en dag, så må han fullgöra en dags skyldighet och dö; om någon lever en månad, så må han fullgöra en månads skyldighet och dö; om han lever ett år, må han fullgöra ett års skyldighet och dö", heter det i ett citat från Muro Kyoso.

Var och en måste vi göra vår plikt på den plats där vi blivit ställda. All sann verksamhet bygger på pliktuppfyllelse. Medvetandet om uppfylld plikt är som sakta musik vid midnatt, har någon sagt.

Men livet är inte bara plikt, det kan vara önskningar och drömmar också. Ge inte efter för makligheten och bekvämligheten, utan önska var dag, säger Bushido.

Dölj egna tankar och intressen, då vinner dina önskningar i intensitet. Önskar du något, så rikta önsknigen eller intresset utåt; med andra ord, se det önskade för dig i tankarna som redan uppfyllt. Kraften i önskan om ett uppsatt mål beror på karaktärens klarhet. Det finns från karaktären oskiljaktiga krafter, outtröttliga tjänare, vilka precis som alladinlampans andar oavbrutet står till sin härskares disposition, menar Bushido. Önska därför och tro, och se det som redan uppfyllt. En Bushi-

do tror på denna kraft och gör sig inga bekymmer för morgondagen, utan går framtiden till mötes med fullkomligt lugn och med glatt sinne i den orubbliga förvissningen att det endast är våra egna tankars och önskningsars resultat som livet ger. I denna fasta förtröstan bör man önska och begära, ty då först återverkar önskningarna som en upplivande och uppfriskande kraft. Endast om man utgår från denna förtröstan, kan man vänta sig snabba resultat, är Bushidos åsikt. Jag får inte låta en tanke dröja mer än några få ögonblick i mitt medvetande. Den måste ut och arbeta, måste bana väg för förverkligandet av mina önskningar, men den kan komma igen, timme efter timme, dag efter dag. Till och med självbehärskningen måste lämna mig, måste ut i arbete.

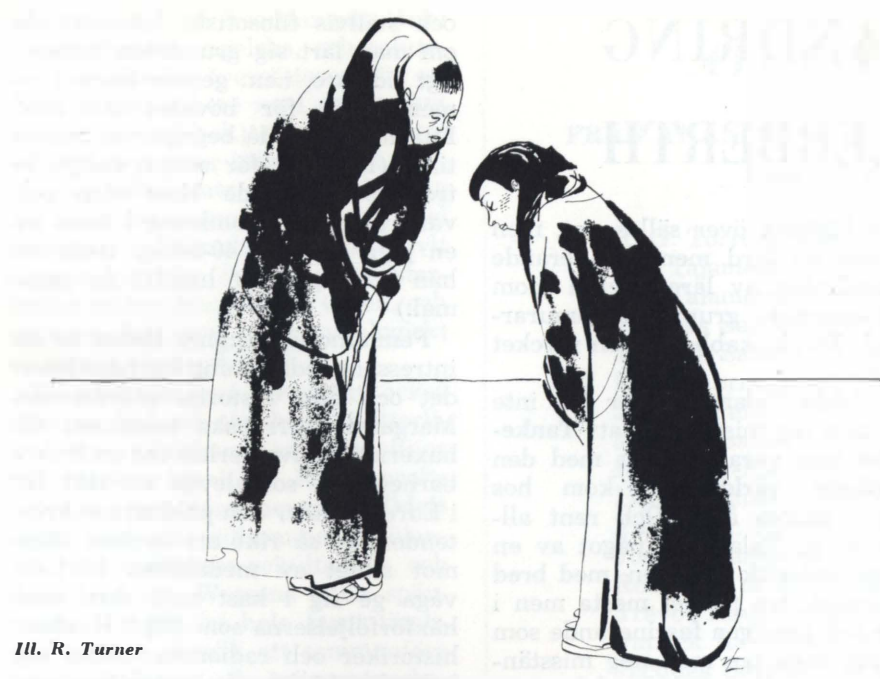
Bushido utövade ett starkt inflytande på den framväxande köpmannaklassen och på de nya religionerna i Japan, vilka lade vikt vid lojalitet och sonlig vörndnad och uppfyllandet av alla skyldigheter mot överordnade. De som omvände sig till protestantisk kristendom visade sig mycket ivriga i sin lojalitet mot sin nye Herre och Mästare, eftersom de redan var fostrade till lojalitet. Det finns också ett drag av självuppostring i Bushido.

Bushido betonar att vi kan påverka vårt öde genom att fostra vår karaktär. I denna fostran ingår självbehärskning som ett viktigt led. Självbehärskning är detsamma som mod, fast i annan form, och det ligger till grund för alla rättigheter, enligt Bushido.

Det bästa stöd karaktären kan ha är *vanan*, sägs det vidare. Vana bildas genom omsorgsfull uppföstran. Mycket kan åstadkommas genom systematisk övning i att underkupa begär, så att man inte låter sig dras hit och dit av varje begär som för tillfället ligger överst.

Det beror mycket på människans egen vilja, om hon har ett gott eller dåligt humör. Låt viljans makt leda tankarna mot lyckan. Se den ljusa, den ljusaste, sidan av allting och håll blicken vänd mot den. Då man går på gatan eller vilar ut hemma, kan själen inte vara tom. Tankarna kan vara nyttiga, onyttiga eller rent av skadliga för vår lycka. Lär dig att leda dem rätt, säger Bushido. Att tänka lyckliga tankar är en vana som kan förvärras precis som varje annan vana.

Att ha *tålmod* är detsamma som självbehärskning. Även om den be-

III. R. Turner

traktas som en passiv egenskap, kan *tålmod* aktiveras i snabbhet, kun-nighet och styrka i tanke och handling. Fördragsamhet och självbe-härskning jämnar livets steniga väg och öppnar många dörrar, som an-nars skulle varit stängda.

Viktigt är också enligt Bushido att aldrig, om möjligt, förlora sitt goda humör. Ett gott humör, vänlig-het, saktmod och kärlek, betänksam-het och artighet, fåordighet, största måttlighet i dieten liksom med pas-sioner och känslor är utmärkande för Bushido.

Den som inte kan tåla när det be-hövs, kan inte utföra någonting stort. Det kan däremot den som vet när och hur han bör tåla. "Var tyst", säger Pythagoras, "eller säg någon-ting som är bättre än tystnad!" Men det är förstås vår plikt att säga ifrån när det gäller falskhet, självishet och grymhet.

Den som är vis, lär sig småningom att inte vänta sig för mycket av livet. Han vet att om man vill leva i fred med andra, måste man visa fördrag-samhet och *tålmod*. Även de bäs-ta människor har ofta svagheter. Vem behöver inte andras overseende, fördragsamhet och förlåtelse?

Livet är till stor del vad vi själva gör det till. Den glada människan gör sig en glad värld, den dystre en dyster. Det är vårt eget tempera-ment som återspeglas i omgivning-ens lynnesskiftningar. Livet är en skuggbild av oss själva. Om vi vill leva i fred med andra, bör vi visa aktning för deras personlighet, ka-raktär och utseende, och vi måste ha fördrag med dem, om vi vill att de skall visa fördragsamhet mot oss.

Svara med fördragsamhet, var blind och döv för ovilja. Man känner stö-re lycka inom sig om man söker be-vara freden. Möt världen med måtta, saktmod, litet overseende med andra och stor misstro mot dig själv. Var inte misstänksam utan glad optimist (— svärdet vänt mot oss själva... för att döda vår egen girighet, vrede och dårskap... då blir även den om-givande världen, vilken är en spe-gelbild av vårt eget inre, befriad från girighet, vrede och dårskap).

Ernest Woods bok Karaktärsträ-ning har kapitelrubriker som på ett åskådligt sätt klargör hur karaktä-ren utvecklas, bl.a.:

Varför man skall utveckla sin ka-raktär

Vad karaktär är

Förberedelser på byggsplatsen

Grunden, Väggarna, Taket, Veran-dan, Trädgården, Fruktträdgår-den

De fundamentala dygderna (mod, sanning och kärlek)

Karaktärsprövning

De tre fundamentala lasterna

Slutmål...

De tre fundamentala lasterna är enligt Wood:

Lättja; d v s frånvaro av mod och självbehärskning

Tanklöshet; frånvaro av sanning

Självishet; frånvaro av kärlek

Liknelsen mellan karaktärsodling och munkarnas trädgårdskonst eller japanska blomsterarrangemang finns också hos Arthur Koestler i hans bok Lotusen och roboten.

Det finns mycket i livet som vi inte kan förklara. Livet innehåller många mysterier, mycket som vi ba-ra ser dunkelt som genom mörka

glas. Men om vi ändå inte förstår meningen med de prövningar som människor måste gå igenom, måste vi tro på fullkomligheten av den plan, varav vårt individuella liv ut-gör en liten del. (Detta påminner om Sri Ramana Maharshis filosofi: tre europeiska damer från en teoso-fisk konferens gästade hans ashram. De frågade: Är hela schemat, planen verkligen god? Eller är den till sin natur ett misstag vilket vi måste göra det bästa av? Maharshis svar: Planen är verkligen god. Felet är på vår sida. När vi rättar oss själva blir schemat helt bra.)

Slutligen några citat som speglar Bushidos tankar:

"Intet känner jag I munkar, som utan träning kan bli till så stor olyc-ka som tanken. Intet känner jag I munkar som med träning kan bli till så stor lycka som tanken." (Zen)

"Vad en människa tänker, det blir hon." (Indiskt ordspråk)

"Må den vise vakta sina tankar. Väl vaktade tankar skänker till-fredsställelse." (Dhammapada)

"Den som förut var tanklös men senare skärper vaksamheten, han upplyser världen likt månen, när den befriad bryter sig ut ur mol-nen." (Dhammapada)

"Den bättre delen av en män-niskas uppföstran är den som hon ger sig själv." (James Russel Lo-well)

Litteratur: Dhammapada, buddhistiska aforismer, översatta och kommenterade av Rune E. A. Johansson, Natur och Kultur, 1967.

V. Gurre: Bushido, japanernas system, Litteraturförlaget, Stockholm 1957.

Raymond Hammer: Japans religioner i smältdegeln, Svenska Kyrkans Diakoni-styrelsens Bokförlag, Stockholm 1961.

Bert 'Yoga' Jonson: Yoga, meditation, reinkarnation (kapitlet Bushidos levnads-meditationer) Zindermans förlag 1973.

Arthur Koestler: Lotusen och roboten (Andra delen: Japan, kapitlet Karaktärs-odling) Tidens förlag, Stockholm 1960.

Elin Lagerkvist: Zen, en zenbuddhistisk antologi, Natur och Kultur 1963.

Dr. I. Nitobe, en kristen japan, skrev en bok med titeln Bushido, The Soul of Ja-pan, tryckt i New York 1905.

Helmer Sande: Samtal med Indiens he-liga och visa, Bokspedition, Helsingfors 1964.

Samuel Smiles: Karaktärens värde, översätn. fr. engelska, Stockholm, Bok-förlagsbyrå 1883.

Ernest Wood: Karaktärsträning, prak-tisk kurs i karaktärens uppbyggande, översätn. fr. engelska, Svenska Teosofis-ka Bokförlaget Stockholm 1922.

UTLÄNDSK BOKVANDRING

MED ROLAND ADLERBERTH

Boklistan här intill är förvisso av stort intresse för envar som alls är intresserad av gränsvetenskaper och ockultism. Den utgör nämligen en komplett förteckning över de hitills (fram till 1 september) utgivna banden i den första stora serien på nordiskt språk med litteratur på våra domäner, nämligen den danska serien **Atlantishöckerna**, som kommer på Thaning & Appels förlag i Köpenhamn. Serien började ges ut i slutet av 1971 och är vid det här laget uppe i 27 intressanta band och still going stronger och stronger — den håller genomgående en mycket god standard.

Gudarna skall veta att islossningen på det här litteraturområdet har lett till att en myckenhet rent urusel litteratur har sett dagens ljus, både här i Norden och ute i världen, men Atlantisseriens skickliga utgivare Rolf Gjedsted styr fint undan blindskären här, och eftersom han har gjort det tjugosju gånger redan, lär man väl lugnt kunna räkna med att han skall göra det i fortsättningen också. Så serien har blivit en fin blandning av gamla klassiker i branschen, populära introduktioner till olika genrer och fantasieggande seglatser ut på allehanda mer eller mindre okända farvatten. Detta är visserligen sagt utan att jag har läst samtliga band i serien, men jag har läst det övervägande flertalet — i den recensenskommentar till listan som följer skall jag redovisa vilka jag inte recenserar, utan bara nämner efter hörsägen — och vad som har frapperat mig mest är just det utmärkta urvalet (och tillgången på goda danska översättare i dessa svåra genrer). Så jag lär nog tryggt kunna stå för inledningsberömmet.

Och serien inleds alltså med Torrens' **Det gyldne daggr**, en ytterst esoterisk frimurarbok, som redovisar trosföreställningar och idéer hos det säregna engelska sällskapet The Golden Dawn, som gått till litteraturhistorien, eftersom W. B. Yeats och flera andra kända författare tillhörde dess stiftare och medlemmar, och som så småningom slogs sönder därför att 1900-talets enligt egen uppfattning allra sotsvartaste magiker, Aleister Crowley, lyckades ta sig in i gruppen och rasera det hela.

Ingen historik över sällskapet, men däremot en lärd men fascinerande framställning av lärosatserna inom en hermetisk grupp på frimurargrund. Tarok, kabbalan och mycket annat.

De båda Talamonti har jag inte läst, men jag misstänker att **Tanke-spejlet** kan vara identisk med den **Mystikens värld** som kom hos Berghs härom året. Och rent allmänt är ju Talamonti något av en parapsykologisk Däniken, med bred beläsenhet, tro på det mesta men i varje fall tämligen fascinerande som läsning, även om man nog misstänker att han får med en del agnar bland vetet.

Och med Sadoul kommer vi alltså till alkemin, som här i Sverige i brist på vettig modern litteratur om ämnet fortfarande betraktas som enbart ren och grov medeltida vidskepelse, utövad av framstående tokar som ägnade hela sitt liv åt att göra av med pengar på att försöka göra guld som de ändå aldrig kunde göra. I själva verket var många av alkemisterna stora och framstående vetenskapsmän, som i mycket på ett märkligt sätt förebådade den moderna kemins och fysikens, och den moderna lärdomshistorien ser faktiskt på dem med avsevärt större högaktsning än vad som skedde förr.

Och än vänligare än flertalet är den franske historikern Jacques Sadoul, vars båda första böcker på listan här (den tredje, **Stjernehimlens gåder**, har icke kommit mig i handom) ger en populär och vänligt sinnad introduktion till denna gamla filosofi och vetenskap. Sålunda att **Alkymiens skatkammer** redovisar alkemins historia, filosofi och läror, medan **De store alkymister** ger biografier över berömda alkemister ända fram till 1900-talet (för det finns faktiskt arbetande alkemister fortfarande). Välvilliga, populära introduktioner som utan att kräva några förkunskaper ger en god bild av vad alkemin trodde och siktade till — dessutom nödvändig litteratur om man alls skall fatta det mesta i 1900-tals-alkemisten Fulcanellis sällsamma verk **Katedralernes mysterier**, som i form av en redovisning av alkemistiska symboler i några franska katedraler dyker djupt ner i alkemins esoterik. Fattbar, intressant

och ställvis filosofiskt fascinerande om man lärt sig grunderna ordentligt tidigare, t.ex. genom Sadoul — men börja för bövelen inte med Fulcanelli, för då begriper ni ingenting. (Han har för resten enligt de troende funnit de vises sten och vandrar numera omkring i form av en pigg och kry 40-åring, trots att han är långt över hundra år gammal.)

Pennethorne Hughes **Hekse** är en intressant redovisning för häxväsenet och dess historia, utifrån den Margaret Murrayska tesen om att häxeriet i själva verket var en fruktbarhetskult, som levde ett rikt liv i Europa under den påklistrade kristendomen, så rikt att kyrkan först mot slutet av medeltiden började våga ge sig i kast med den, med häxförföljelserna som följd. Hughes, historiker och radioman, håller sig behagligt fri från de överdrifter som karakteriserat många av Murrays efterföljare, och boken är en god, övertygande och fascinerande redovisning för en av de vettigaste teorierna om vad som låg bakom en av de svartaste sidorna i den europeiska historien (och då menar jag inte häxväsendet, utan i stället häxförföljelserna).

Pahls bok har jag inte sett i dess danska upplaga, men läste den i tyskt original för några år sedan, och minns honom som en övertygad men inte alltför övertygande pläderare för tesen om att vi har haft massor av rymdfararbesök här på jorden, med cirka 600 års mellanrum.

Coarer-Kalondans **Druidernes lære** är förvisso inte någon religionshistorisk analys av gamla keltiska trosföreställningar, utan snarare en filosofisk-religiös traktat, där en medlem av den moderna druidorden redovisar vad man inom hans esoteriska krets anser att den gamla druidismen innebar — en hög och ädel esoterisk filosofi, som i stor utsträckning byggde på ungefär samma sak som det Schweitzer kallade vördnaden för livet. Hans historia ger jag inte mycket för, men de idéer boken rymmer är förvisso väl värda att läsas och begrundas.

Samma rekommendation om läsning och begrundande gäller sannerligen också för de båda östliga religiösa klassiker som ingår i serien, **Den tibetanske dødebog** och **I Ching**, två av de böcker som påverkade Jung allra mest. Den förstnämnda en tibetansk handledning i hur man skall bete sig efter döden, utgiven också på svenska (jag har själv gjort

den svenska översättningen, från Evans-Wendtz engelska, och saluterar den danske översättaren för ett mycket gott arbete med en mycket svårbemästrad bok) och den senare — som jag tyvärr inte har sett, varför jag alltså inte kan uttala mig om översättningen — en gammal kinesisk spådomsbok, som blivit enormt populär över hela Västerlandet under den okulta vågen, och faktiskt är rent parapsykologiskt skicklig i sin psykologi.

I sammanhanget "översatt också till svenska" må påpekas att ytterligare tre av böckerna på listan finns på svenska, nämligen Ravenscrofts otroliga men fascinerande **Ödets spjut**, med sina sällsamma avslöjanden från nazismens okulta sida, och Koestlers och Watsons båda spännande och på det hela taget tämligen lyckade försök att sammanföra parapsykologin och gränsvetenskaperna med den moderna naturvetenskapen.

Åter till listans ordning med Joseph Campbells **Levende myter**, som behandlar vårt behov av myter nu och fordomtima, utifrån definitionen av myten som en allmän dröm och drömmen som en privat myt. En intelligent undersökning av mytbildning och mytbildningsprocesser ända in i vår egen tid, ställvis helt fascinerande i sina psykologiska och filosofiska resonemang. Ingen religionshistoria, alltså, men en intressant analys av myternas roll, betydelse, ursprung och psykologi. Och därmed också en intressant analys av oss själva.

Ropps **Mesterspillet** har inte kommit mig till handa, men ger enligt förlaget "anvisning på psykologiska metoder, varigenom man kan nå till de högsta möjliga medvetandeplanen". Och Fairs **Det döende selv** längre ner på listan är också osedd av mina ögon — men jag skall försöka få fatt på både den och övriga jag saknar och redovisa dem i nästa utländska bokvandring, liksom jag givetvis tänker följa den här serien i fortsättningen i dessa krönikor.

Däremot har jag läst Ravignants **Ändelige vejledere i vor tid** och kan förmåla att första delen ger vägledare inom religion och magi och den andra presenterar en rad diktare och politiskt betydande andliga vägledare, men gränserna mellan de båda delarna är ganska flytande. Korta översiktsartiklar och korta, opartiska och mycket kunniga porträtt av en lång rad människor och tanke-riktningar — i sin inledning till andra delen talar Gjedsted om "ett

ATLANTISBÖCKERNA

FRÅN THANING & APPELLS FÖRLAG, KÖPENHAMN

fram till den 1 september 1974

R. G. Torrens: Det gyldne daggr
Leo Talamonti: Rejse til bevidsthedens grænse
Leo Talamonti: Tankespejlet
Jacques Sadoul: Alkymiens skatkammer
Jacques Sadoul: De store alkymister
Pennethorne Hughes: Hekse
Jochim Pahl: Stjernemennesker
Jacques Sadoul: Stjernehimlens gåder
E. Coarer-Kalondan: Druidernes lære
Den tibetanske dødebog I—II
Fulcanelli: Katedralernes mysterier
Joseph Campbell: Levende myter
Robert S. de Ropp: Mesterspillet
Trevor Ravenscroft: Skæbnespudet
Patrick Ravignan: Ändelige vejledere i vor tid I—II
Jacques Bergier: De sorte bøger
I Ching I—II
Philip H. Hallie: Grusomhedens paradoks
R. C. W. Ettinger: Fra menneske til supermenneske
Charles M. Fair: Det døende selv
Gabriel Ronay: Draculamyten
Arthur Koestler: Sandsynlighedens grænse
Lyall Watson: Det overnaturlige I—II

Böckerna kan beställas från

STRUBES FORLAG

4130 Viby / Sjælland, Danmark

slags uppslagsverk över de män och kvinnor, som genom tiderna har grundat och präglat trosriktningar och moralbegrepp för ett större antal människor" — och det är precis vad de här båda utmärkta böckerna är.

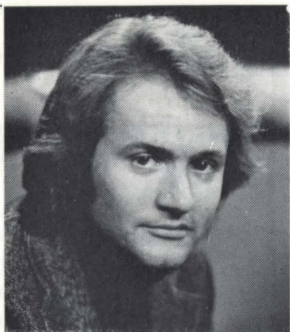
Jacques Bergiers **De sorte bøger** är en välskriven och spännande historik över några förbjudna och på annat sätt ödesdigra och mystiska böcker genom tiderna. Därtill ytterligare mystikladdad genom att Bergier för fram en teori om ett hemligt sällskap av män i svart, som alltsedan urminnes tider varit strängt sysselsatta med att censurera vårt vetande. Det där tror man förvisso inte på, men ödesredovisningarna för de enskilda böcker han tar upp är hur spännande som helst; Bergier är tydligen själv förtjust i sitt ämne och i verklig högform här.

Grymhetens naturalhistoria i Philip P. Hallies **Grusomhedens paradoks**, som på ett beundransvärt sätt undviker att vara kittlande läsning för sadister och i stället verkligen

är en analys av den mänskliga grymhetens historia och natur. Hallie är amerikansk professor i filosofi, tar gärna sina historiska exempel ur litteraturen och konsten — de Sade, Hogarth m.fl. — och bygger en hel del av sin analys på förhållandet mellan vita och svarta i USA. En kartläggning av ett obehagligt ämne, av författaren själv avsedd som ett ärligt menat försök att hjälpa oss att förstå och därmed bemästra människans nattsida bättre. Och det kan sannerligen behövas, med tanke på det grymhetens återuppblossande under nazismen som fortfarande tycks härja vidare, tämligen ostört.

Ettinger är amerikansk professor han också, och ledande ande inom den moderna nedfrysningsforskningen, cryogenics. Hans **Fra menneske til supermenneske** är förvisso långt mer optimistisk än Hallies bok, en pigg och positiv skildring av det fantastiska lyckorike för övermänniskor

Forts på sid 25

PER RAGNAR REFLEXIONER

Så befinner vi oss plötsligt mitt uppe i tre intensiva debatter, alla kretsande kring stora frågor! Tre tematan upptar avsevärd plats i press, radio och TV. Det är dels den amerikanske psykiatern Arthur Janovs teser kring "primalskriet" som är i hetluften. Är han en ny Freud eller en illusionist, då han plötsligt kullkastar alla psykoanalytiska metoder och talar om att den störda, intellektuellt eller känslomässigt låsta människan på kort tid genom ett urskrik, ett totalvrålande kan nå en sorts egots befrielse och ett återvändande till ett sannare jag? Det är den s.k. dödshjälpsdebatten, där hjärn- och hjärt-döden ligger i botten för insändare och inlägg kring mängden av s.k. livsuppehållande apparatur i samband med våra sista dagar på sjukhus. Och det är atmosfären kring en förlossning, atmosfären som livsavgörande komponent, den synpunkten framlagd av den franske läkaren Leboyer i boken: "Mot en födelse utan våld", som diskuteras. Nog känns vårt kulturklimat en hel del friskare då luften fylls av så väsentliga frågeställningar.

Den franske läkarens synpunkter har kanske ventilerats minst. Frederick Leboyer pläderar alltså för en mjukare förlossning. Ett barns upplevelse av förlossningen kan påverka det för livet, menar läkaren. Därför ska förlossningssalen vara mörk, tonen mellan dem som arbetar där skall vara viskande, stämningen ska vara kärleksfull och tålmodig. Barnets språk omedelbart efter födelsen är förhistoriskt. Det är hud-mot-hudkontakt och den första kontakten med modern är därför viktig. Mamman skall känna: detta är mitt barn — istället för:

jag är hans mor. Det skall älskas med händerna, inte bara omhändertas. Barnet skall inte skrika länge, som sed är nu. Två, tre gånger, sedan ro. Navelsträngen skall inte klippas av förrän den slutat pulsera. Annars kan barnet drabbas av dödsångest.

I min dikt Från en död om liv (publicerad i boken Brevet till mormor, Larsons förlag) lyder några rader så här:

När navelsträngen brister föds ett barn till jorden

När strömmen bryts emellan lik och ande

När silvertråden brister
Föds en jordevarelse till en andlig värld

— Som i en kyrka skall förlossningen vara, säger Leboyer. Jag sympatiserar väldigt med honom och menar, att den dag inte är alltför avlägsen då vi med hjälp av bl.a. aktuella debatter nått fram även till insikten om villkoren för förlossningen åt andra hållet. Jag menar alltså dödsprocessen, övergången från det vi kallar liv, via döden, till ett annat stadium av liv. Jag ser framför mej morgondagens själsläkare, med kunskaper om det eviga, det oförstörbara och livsförnyelsen, som kring dödsbädden skapar de betingelser Leboyer talar för vid födelsen. Som i en kyrka — inte som nu likt en maskinhall — är det när ett levande väsen lämnar det jordiska och varsamst slussas över till ett annat livsplan, där hon möter dem som gått före och var henne kärast, där hon möter det som hennes tankar mäktar uppleva som "paradis", "frid eller fröjd".

"Mjukfödda" går vi över gränserna, en nåd att stilla bedja om.

TANKAR OM LIV OCH DÖD

Forts

stå. Det inre jaget förbrukar sitt yttre jag för att kunna fortleva som jag. Som medvetna individer underkastade denna lag upplever vi en fruktansvärd konflikt. Mänskoliv förspills, lidandet breder ut sig i världen, ofta åstadkommet genom makthavares medvetna aktioner.

De kristna har avlastat det moraliska problemet på sin frälsare, vilken tagit på sig världens synder och därför försmäktat på korset. Men om man erkänner allts identitet med allt som här beskrivits — bär vi då inte alla på världens synder — är vi inte delägare i "jaget", i dess storhet och förnedring? Den som höjer piskan för att slå är visserligen försäkrad sin roll, men bara ett kort ögonblick; i längden är det bara "jaget" som förblir och det upplever sig lika intensivt i den slagne som i den slående. Frågar man någon gång: — Vem är vem? får man av alla samma svar: — Jag.

Låt mig till sist göra en sammanfattning. Jaget — upplevelsen att vara ett subjekt — är i grunden odelbart och kan betecknas som en universell förnimmelse. Varje förgänglig organism kan liknas vid ett oerhört invecklat kombinationslås, vilket så länge det fungerar, dvs. är slutet, förmedlar just denna jagupplevelse av odelbarhet. De organiska låsens (=individernas) mångfald ska inte förleda oss att tro att detta jag kan styckas så som man exempelvis styckar ett äpple. Vi måste komma ihåg att mångfalden på det organiska planet troligen också den är skenbar. Ursprunget kan mycket väl tänkas vara en urcell som delat sig och vars delar i stegrade matematiska serier ånyo delat sig. Här kan en underliggande identitet anas.

Man talar ofta om människans outgrundliga ensamhet. Ensamma kommer vi till denna jord, ensamma ger vi oss av härifrån. Men om vårt jag i själva verket är ett universellt jag, blir denna ordning på något sätt naturlig. Vårt universum är det enda vi har och det är ensamt. På samma sätt som vi med ekologin för ögonen kan säga att vi är vår miljö, kan vi utifrån betydligt vidare sammanhang säga att vi är vårt universum.

Kanske vi behöver en världsuppfattning av den här skisserade typen för att bättre kunna inse att vi ska vara rädda om vad vi har. Med hänsyn till den oerhörda makt vi skaffat oss i form av tekniska hjälpmedel behöver vi en stegrad förmå-

ga till inlevelse i andra människors villkor både i samtid och framtid. Det bör gå lättare för oss att lyckas med det om vi vet att vi alla — oberoende av miljöer och tider — bär på upplevelsen av ett gemensamt, kosmiskt jag.

UTLÄNSK BOKVANDRING

Forts

långt in i framtiden, som vi själva kan få biljett till om vi bara fryser ner oss i tid. Hans huvudtes — som han delar med många biologer — är att vi nu för första gången är i stånd att själva styra och leda vår utveckling; och härav drar han den slutsatsen — som han nog tyvärr inte delar med så värst många andra biologer — att den rent superljusnande framtid är vår. Den som fryser ner sig får se, men även om man tvivlar i svängarna ibland, är boken otvivelaktigt en intressant läsning.

Och slutligen — för Koestler och Watson har ju redan redovisats — har vi alltså en liten vampyrbok, som trivsamt nog är en annan än den som kom på svenska häromåret. Ronays **Draculamyten** påminner en hel del om McNally och Florescu i uppläggningsen, men handlar mindre om den historiske pålspetsaren själv och mer om vampyrer i allmänhet — och killen är född i Transsylvanien, så han kan sina saker. En trevlig, kunnig och lättläst bok om ett just nu mycket intressant ämne.

Vartill slutligen bara är att tillägga att de här böckerna också till sin yttre apparition är en fröjd för bokvännen, med en genomgående utstyrsel med röd rygg och svart framsida med författarnamnet i gult,

boktiteln i rött och en anslående bild i flerfärgstryck, liksom att böckerna fram till och med Fulcanelli kostar 42 danska kronor per bok och sedan 46 dito, men att man som medlem i bokklubben Atlantis genomgående får dem 10 danska kronor billigare per styck. Och nog verkar den här serien väl värd att prenumerera på.

UFO-RAPPORT

är namnet på en facktidsskrift som behandlar de FLYGANDE TEFATENS gåta. Färiska rapporter från landningar, observationer och kontakter med humanoider. 24 sidor varje kvartal, späckade med intressanta händelser från hela världen. Tveka inte — PRENUMERERA NU. Endast kr 15:—. Postgironummer 88 31 76-0 Borgny Tingstedt.

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår nya boklista!

Senaste nyheter! (Priserna med moms.)

Brunton, Paul: Den hemliga vägen
hft kronor 39:—

Charpentier, Louis: Mysterierna i katedralen i Chartres, hft kronor 39:—

Jacobson, Nils-Olof: Meditationens vägar
hft kronor 31:—

Sallert, Ulla: Astrologi
hft kronor 39:—

Schmidt, K. O.: Vi lever inte bara en gång
hft kronor 39:—

BOKFÖRLAGET EXCELSIOR AB
Box 5314, 102 46 Stockholm 5

Läs om de FLYGANDE TEFATEN i Sveriges största ufologiska facktidsskrift

UFO-INFORMATION

Box 311, 591 03 MOTALA

Begär provex. mot insändande av kr. 3:— i frimärken.

SIKTA HÖGT

Lev inte på sparlåga. Bygg upp hälsa, charm, intellekt, livskvalitet. Lev upp med

STEGRA-PROGRAMMET

Unik metod i 9 arbetshäften, som mynnar ut i en fritidsorganisation. Begär fritt provhäfte.

Fritidsfrämjandet
Box 442
126 04 Hägersten 4

GELLERFENOMEN ÄKTA!

De två forskare vid SRI i Kalifornien, som undersökt Uri Geller, har nu publicerat en vetenskaplig artikel om sina experiment i tidskriften Nature, 18 oktober 1974. Av den framgår med all önskvärd tydlighet att Geller presterar äkta fenomen av klärvojanstyp. Vi återkommer med utförlig redogörelse i nästa nummer.

KONTAKT

Manlig sökare, 31 år, med utpräglat andliga intressen önskar kvinnlig brevvän för gemenskap av olika slag. Du skall tycka om blommor, musik, naturen och kärlekens alla universella skepnader. Begrepp som kommunikation, växelverkan, ömsidighet, harmoni och eros, dom heligaste. Svar till "Sanningspraxis", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7:—. Moms inräknad.

GÄVOR

Curtis Johansson, Älvsjö, 20:—; Ragnhild Brambeck, Göteborg, 50:—; Ulf Engström, Lidingö, 10:—, Summa kr. 80:—. Mycket tack! SM.

MEDITATION OCH YOGA

Tre månaders vinterkurs i Sydsverige 20/1—20/4 1975 — en period för arbete med Dig själv med hjälp av verkligt djupgående tekniker. Hela den stora Kriya-Yoga lärs in.

SKANDINAVISK YOGA OCH MEDITATIONSSKOLA

Håå, 340 13 Hamneda. Tel. 0372/550 63

FÖRMÄNSERBJUDANDE!

Sökarens Förlag har gett ut tre böcker:

Vår tids mirakler (ett urval artiklar ur Sökarens fyra första årgångar) (16:50)

Jordskred? av Birgit Lange (12:50)

Jagets eld av Dénis Lindbohm (13:50)

Böckerna kostar tillsammans inkl. moms o porto drygt femtilappen. Men vi erbjuder dem nu i ett paket för 30 kronor inkl. moms o porto, om beloppet inbetalas på postgiro 70 60 47-8, Sökarens Förlag, Stockholm. Ange "förmäns-erbjudande" på talongen! (Vid betalning per postförskott tillkommer porto.)

Obs! erbjudandet gäller till årets slut.

BOKRECENSIONER

REKTORN PÅ BRUNNSVIK

Alf Ahlbergs andra minnesbok Mina år på Brunnsvik (NoK, 1974, ca-pris inkl. moms 45:—) behandlar åren 1926—1959. ("Från prästgård till arbetarhögskola" anmäldes i Sökaren nr 5, 1974.)

"Hurudan är egentligen arbetarungdomen?" Det är en fråga som är naturlig och intressant att ställa till den som i nära 30 år varit rektor för arbetarnas folkhögskola. Alf Ahlberg har många gånger fått frågan, och han försöker besvara den litet grand i boken. De av vårt lands unga arbetare som söker sig till Brunnsvik utgör ju ingen enhetlig grupp, utan är individer med personliga särdrag. Men Ahlberg vill ändå, tveksamt, säga något till frågans besvarande. Det fanns skriver han, ett utpräglat romantiskt drag hos många Brunnsviksungdomar — "tvärt emot vad man brukade läsa i vissa vulgärmarxistiska skrifter". De läste romantiska författare, främst förstas Dan Andersson, som själv hade varit elev på Brunnsvik. Anledningen till att han blev så älskad av ungdomar på arbetarnas folkhögskola var hans religiösa mystik!

Men det fanns inte så många konfessionellt troende ungdomar. "Flertalet var tvivlande, sökande, längtande." Samtidigt som kampen för en bättre ekonomisk standard var framträdande hos arbetarungdomen, fanns också "hos många av dessa ungdomar en verkligt brinnande törst efter ett djupare innehåll i livet". De sysselsatte sig allvarligt med de djupare livsfrågorna.

Kommunismen har Ahlberg ingen förståelse för. Hans demokratiska, öppna och fria sinne är så utpräglat att där inte finns rum för någonting totalitärt, likriktat. Flera gånger demonstrerade fanatiska kommunister på Brunnsvik mot honom. Med humor relaterar han några incidenter.

Mot den brutala nazismen tog Ahlberg modigt ställning. (Han skulle ha blivit ett av de första offren vid ett nazistiskt maktövertagande i Sverige.) Han höll föredrag och skrev artiklar — samt den utomordentliga boken "Tankelivets frigörelse", första upplagan 1934, som fick stor betydelse för vaksamheten mot den nazistiska propagandan.

Alf Ahlberg är naturligtvis en av de starka personligheter inom den svenska arbetarrörelsen som haft betydelse för att de svenska arbetarna har avvisat den

kommunistiska ideologin och i stället valt den demokratiska socialismens lugna, fredliga samförståndsväg utan våldsam omvälvning av samhällsstrukturen. Han är en framstående representant för den västerländska humanistiska bildningen med dess tro på människovärdet.

I Studiekamraten skrev Ahlberg 1945: "Det finns inget annat hållbart kriterium på framåtskridande eller tillbakagång än detta att framåt är den riktning, som pekar mot större frihet, rikare utvecklingsmöjligheter för de enskilda människorna, ökad respekt för människoliv och människovärde, bakåt den motsatta riktningen."

Alf Ahlbergs minnesbok är högst läsvärd. Han har en utomordentlig förmåga att alltid skriva enkelt, klart och fängslande — en genuin folkbildare, skulle man kunna säga.

SM

BUDDISTERNA I VIETNAM

Fredsforskaren och medlemmen i den socialdemokratiska Broderskapsrörelsen Bo Wirmark har på Gummessons utkommit med en bok Kamp mot kriget (ca-pris 15:— inkl. moms.) som behandlar buddisternas syn på kriget i Vietnam.

I väst har buddismens roll i Vietnam inte uppmärksamats tillräckligt, anser Bo Wirmark. Han skriver som sista ord i kapitlet "Slutsatser": "Buddisternas ställning hos folket, den moraliska och intellektuella integriteten i deras ståndpunkt, och deras arbete för social tjänst och återuppbyggnad borde vara anledning nog för den internationella Vietnamrörelsen att ompröva sina relationer till buddisterna."

De svenska FNL-aktivisterna beskriver ju FNL/PRR som de enda riktiga representanterna för folket i Sydvietnam. De bortser från den "tredje kraften", den "tysta majoriteten", alltså de många människor, av vilka flertalet är buddister, som inte identifierar sig med någon av de stridande parterna, varken med FNL eller med Thieu-regimen. Buddisterna kan anses utgöra en majoritet av befolkningen i Sydvietnam. Enligt Wirmark står deras ledare, fränsett en mindre högerflygel, nära FNL i sin syn på konflikten, men de tar inte aktivt ställning för någondana sidan, utan vill med fredliga medel verka för nationell försoning, återuppbyggnad och social hjälp till de krigsdrabbade. De flesta politiska fångarna i Thieus fängel-

ser är buddister.

Buddisterna för en uthållig ickevåldskamp mot militärens förtryck, mot korruption, mot Saigon/USA. De vill ha fred, fria val och nationellt oberoende. De utgör en betydelsefull kraft i det vietnamesiska samhället, men munkarna och nunnorna undviker att bli inblandade i politiska kampanjer; deras arbete är humanitärt och religiöst, de gör inte anspråk på någon politisk representation — men strider mot orätt och dödandet, för livet och freden.

SM

FRÅN ÖSTERN LJUSET

Inte en enda ny religion har uppstått på europeisk mark, skriver Ernst Benz i sin bok "Nya religioner", som recenserades i Sökaren 6, 1974. Europa är den aktivaste och mest dynamiska kontinenten på vår jord, men den minst produktiva på religionens område. Europa har alltid hämtat sina religioner österifrån, även om de sedan har anpassats till västerländska förhållanden. De klassiska sex stora religionerna, judendomen, kristendomen, islam, hinduismen, buddhismen och taoismen har ju alla uppstått i ett sagoomspunnet, fjärran Österland och, frånsett kristendomen, varit ganska främmande för många av oss européer.

Men nu har nya vägar öppnat sig för kommunikationen emellan öst och väst, och fjärran länder börjar plötsligt komma nära. Livsåskådningar och religioner konfronteras med varandra, tomrum eller brister i en religion fylls av nya tankar ur en annan. Vi möter i vårt eget kristna lilla land en våg av nya österländska religionsformer, i viss mån anpassade till västerländska förhållanden. Vi dras mot zen eller bahá'i, vi läser Ramakrishnas samtal eller Walther Eidlitz vackra böcker om indisk mystik. Vårt intresse för de främmande religionerna växer, och vi vill veta mera.

Geoffrey Parrinders Vår tids religioner (2 utvidgade uppl., Prisma 1974) är en bok som passar bra för alla som vill ha en överblick över religionerna. Författaren är en framstående religionshistoriker, verksam vid Londons universitet. Han skriver ledigt, och hans bok är enkelt och vettigt upplagd. Han nämner sig varje särskild religion genom att beskriva hur dess riter utförs eller gudstjänster går till. Därpå följer en kort historik, en sammanfattning av de vik-

tigaste lärorna och till sist en skildring av religionens utbredning, reformer och förnyelse. Man har anmärkt på att Parrinder inte i någon högre grad jämför de olika religionerna med varandra och i detta sammanhang försöker peka på det väsentliga för var och en. Men för den som inte vill bedriva några alltför djupgående studier i religionshistoria utan bara skaffa sig en bild av någon eller några religioner, räcker boken bra. Den beskriver fint inte bara de stora klassiska religionerna, utan också det myller av sidogrenar eller sekter som har uppstått ur dem. Man häpnar över hur talrika variationerna i mänsklighetens religioner är, men på samma gång finner man ju stora likheter dem emellan. Man läser om hur de har påverkat varann, förkvävt, förändrat eller berikat, och hur varje religion inom sig själv har utvecklats och fått nya uppenbarelseformer.

När man lägger denna bok ifrån sig, ligger tanken på en synkretism nära. Man har sett hur mycket vackert och värdefullt det finns i var och en av vår tids religioner, och man önskar att de kunde närma sig varandra eller finnas vid varandras sida utan split och strid. Många tecken tyder också på att en sådan längtan finns hos många. Men för att kunna smälta samman detta myller av religioner eller religiösa rörelser, som har uppstått under olika betingelser i olika delar av vår jord, måste vi uppöva vår vidsynhet och tolerans, sällsynta fåglar också bland dem som säger sig söka både sanning och kärlek. Kanske den sannaste, verkligt bärande synkretismen kunde uppkomma på så sätt, att varje individ som söker det gudomliga lär sig att finna det inom sina egna individuella referensramar, att var och en kan gå sin egen väg till Gud utan stöd av dogmer eller läror. Alla dessa nya uppenbarelsereligioner, livsåskådningar eller grupper av sökare, som vi ser omkring oss nu, pekar så vitt jag förstår åt detta håll. Vi måste bara lära oss att tolerera, acceptera eller samarbeta med varann.

Birgit Cars

EN MEDITATIONSBOK IGEN

Litteraturen om meditation börjar bli ganska riklig även på svenska. Det senaste tillskottet är Ingrid Olaussons bok Meditation — magi eller terapi? (Rabén & Sjögren, 1974, 321 sidor, ca-pris inkl. moms 43:—). Boken handlar enbart om transcendental meditation, TM, som ju är den vanligaste meditationsformen hos oss. Förf. skildrar hur hon själv började meditera tillsammans med sin make och en grupp vänner och bekanta, sammanlagt tio personer. Den information gruppen fick, initieringen och de första reaktionerna skildras utförligt. Alla tio berättar om sina erfarenheter ett

och ett halvt år senare. Då mediterade sex fortfarande regelbundet och upplevde positiva verkningar, främst minskad känslighet för stress och ökad psykisk jämvikt. Ingen av de fyra som hade slutat var dock negativ till meditationen som sådan; två ville gärna börja igen men hade svårt att komma igång, och två funderade ibland på att börja om.

Boken innehåller vidare intervjuer med meditationslärare, några kända personer som mediterar samt svenska psykologer och läkare som har gjort undersökningar av TM:s verkningar. Några utländska vetenskapliga undersökningar återges i utdrag eller sammanfattning. Även kritiker intervjuas, men förf. påpekar att det var omöjligt att få någon riktigt kritiskt inställd att uttala sig för boken.

Att boken endast behandlar TM kan ses som en brist men också som en förtjänst: förf. begränsar sig till vad hon har egna erfarenheter av, och hon ger anvisningar på litteratur om andra meditationsformer. Med undantag för några referat av vetenskapliga undersökningar är boken mycket lättläst, och den är sympatiskt skriven utan överdrifter eller omvändningsnit. Den som funderar på att kanske någon gång börja meditera, eller den som bara vill veta vad TM är, finner här all information han rimligen kan begära. Mer kan knappast fästas på papper — den som vill veta mer får faktiskt börja meditera själv.

Nils-Olof Jacobson

FRANSISCUS' SOLSÅNG

År 1182 föddes i Assisi i Italien en köpmannason som döptes till Johannes, men fadern som kom hem från en resa till Frankrike kallade honom Fransesco. Som 24-åring hade denne Fransiscus en religiös upplevelse, som ledde till att han helt bröt med sitt tidigare liv och blev munk. Han stiftade en egen orden som fick stor utbredning redan under hans livstid. Även i dag ger Fransiscus inspiration åt många. Om Fransiscus berättas i ett illustrerat häfte som har getts ut av franciscanerna i Sverige (32 sidor, pris 5:—. Adress: Franciscanerna, Teatergatan 1, 582 22 Linköping, postgiro 61 97 98-2). Det ger mycken intressant information.

Fransiscus är kanske mest känd för sin "Solsång", som ger uttryck för hans kärlek till och vördnad för allt levande. Den är utgiven i ett annat häfte (32 sidor, pris 10:—, samma adress), textad och med fem bilder av Gun Nordin (se Sökaren 3/74). Bilderna är i mitt tycke helt i Solsångens anda. De tål att ses på länge; särskilt en av dem upplever jag som svindlande skön. Gun Nordin har också skrivit en märklig text på 17 sidor, "Må Solsången aldrig tystna". Den är ett starkt personligt vittnesbörd om upplevelser av jorden som ett levande väsen och av enhet med allt levande, och om det ansvar för den hotade

naturen som följer en sådan insikt:

"Ofta hör jag sägas:

Vi måste vara positiva

le och se glada ut

himlen är ju blå och gräset lyser grönt

havet är blått och den ljusnande

framtid är vår.

Men jag ser ju,

att egentligen är det inte så.

Jorden är grå och håller på att dö

gräset är dödt och haven ej blå

bara färgen är kvar och inunder är

sjukt.

Tillsammans med Jorden dör också vi

och mitt underbara lilla barnbarn

har kanske framför sig en kvalfull

framtid

om vi inte slutar med att kalla det

positivitet

att blunda."

Det är en intensivt engagerande text Gun Nordin har skrivit: Jag blir inte färdig med den — den ställer fram mitt eget ansvar för framtiden. Det finns en sällsam kraft i det här lilla häftet, för den som kan öppna sig. Må Solsången aldrig tystna.

Nils-Olof Jacobson

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar i lager varav 200 i pocket.

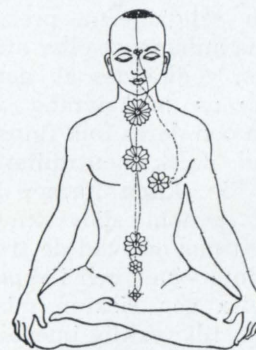
Rekvirera våra boklistor!

OBS! Ny lista USA — 1800 titlar.

EDISTA postorderbokhandel

Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överenskommelse per tfn 08/758 62 50.

Litteratur om koncentration, meditation, teosofi, parapsykologi, yoga m. m.. Följande yoga-typer: hatha, bhakti, karma, jnana, raja, siddha, kundalini, tantra.

Rekvirera vår katalog!

YOGA CENTER

Kronatorpsgatan 68 B, 212 27 Malmö

SM:

RELIGIONSKUNSKAP

I DN 6 oktober granskar Karl-Erik Lagerlöf kritiskt några läroböcker i religionskunskap. Han har funnit att dessa böcker har en ansträngd och skenbar neutralitet, skrivna som de är av personer som är bekännande kristna och partiska. I neutralitetens namn kan presentationen av de skilda religionerna också bli så utslätat avvägd att det blir svårt att förstå att de än i dag kan omfattas med glöd av sina anhängare. "Man sitter riktigt och önskar", skriver Lagerlöf om en bok av Sten Rodhe och Erland Sundström, "att dessa författare drömde till med sina egna åsikter fullt öppet i stället för att som nu hymla neutralitet."

Jag har själv inte läst en enda nutida lärobok i religionskunskap, men kan ana att kristna författares presentation av hinduism, buddhism osv. måste bli åtskilligt missvisande. Ett naturligt krav vore väl att de skilda religionerna presenterades av sina anhängare eller att framställningen godkändes av dem.

I Sökarens beskrivning av religionerna och deras folk finns ingen tillämpad, falsk neutralitet. Här redogörs för skilda former av religiös tro genom självvittnesbörd: troende vittnar om vad de tror på i artiklar, intervjuer och i reportageform. Detta ger läsaren möjlighet till inblick, till verklig inlevelse och förståelse för religionerna.

Sökaren sysslar ju inte bara med religion. Vår specialitet är nog parapsykologi. Ämnet religion är så stort att det är svårt att täcka det någotsånär. Men vi ger mycket upplysningar om **alternativ tro** i dagens

samhälle. Detta är till nytta och nöje inte bara för dem som själva är på sök efter sanningen, utan även för dem som ser kunskap om religion som väsentlig för förståelsen av "fenomenet människan". (Det är f.ö. min förhoppning att en stor del av Sökarens religionsartiklar skall kunna ges ut i bokform under just titeln "Alternativ tro". Kontakt har tagits med ett förlag, som är intresserat. Det rör sig om ett mycket omfattande textmaterial, och en sortering och redigering måste ske. — Den boken bör, liksom tidskriften, kunna vara bra bredvidläsning för skolelever.)

Jag ser det som en väsentlig kulturuppgift för denna tidskrift att informera om religiösa företeelser, i synnerhet mindre kända sådana, på ett öppet och sakligt men ändå kritiskt sätt. Kritiken får visa sig däri att sanningsvärdet i religionernas påståenden ifrågasätts och diskuteras. Även ateism, agnosticism och materialism bör beskrivas (mer än vad som har skett).

Med detta nummer utsänds inbetalningskort för prenumeration 1975. Häng med ett år till! Det lönar sig säkert — på ett djupare plan. Att Sökaren "blivit bättre" har jag hört i alla år. Så varje årgång är kanske bättre än närmast föregående. 1975 blir den hittills bästa!

SÖKAREN

Nr 10 1974 Årgång 11

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgirokontonummer: 70 60 47-8

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livs-
åskådningsfrågor, där skilda meningar kan
föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i an-
nonser i denna tidskrift svarar endast
annonsörerna själva.

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 40:—

Halvår 22:—

I Norge och Danmark kan prenumeration
ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Aka-
demiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101
Helsingfors 10, postgiro 53 33-2. Helår kos-
tar då 30 mk, halvår 16 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 500:—, halvsida 300:—, små-
annonser 10:— per cm men minst 30:—.

INNEHÅLL:

Nina Falkenberg:

Tibetansk buddism i Sverige 1

Rolf Ejvegård:

Sällskapet för parapsykologisk
forskning 4

Sven Viksten:

Tankar om liv och död 10

Jörgen Rapp:

Naturvetenskapens verklighetsuppfattning
är förenlig med mystikens 12

Försvar för yogin 14

Förut buddist — nu kommunist 16

John Blom:

Bushido 20

Utländsk bokvandring med Roland
Adlerberth 22

Per Ragnar:

Reflexioner 24

SM:

Religionskunskap 28

Copyright resp. förf.